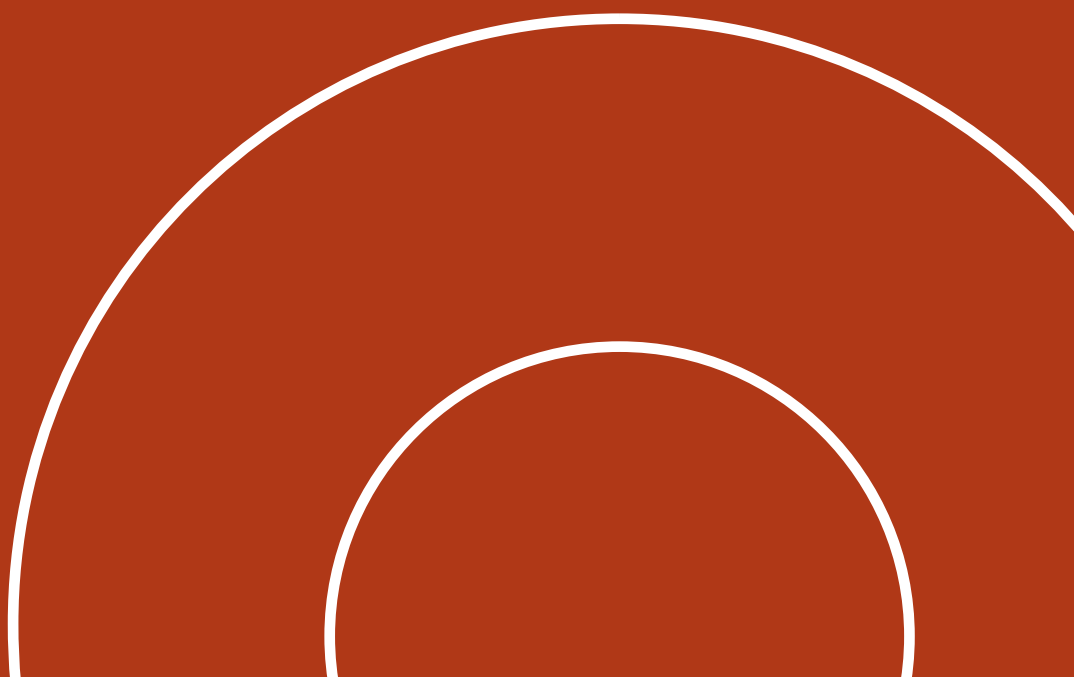

Valmieras novada
Kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

Darba redakcija, 28.10.2024.

Satura rādītājs

3	Ievads
6	Valmieras novads un tā kultūrvide
9	Stratēģijas sasaiste ar starptautiskajiem, Eiropas Savienības, Latvijas, Vidzemes reģiona un citiem Valmieras novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem
16	Novada kultūrvides izaicinājumi un iespējas
21	Stratēģijas ietvars
22	Valmieras novada kultūras vērtības
23	Vīzija
24	Virsmērķis
24	Stratēģiskie mērķi (SM)
24	Caurviju prioritātes (CP)
25	Rīcību programmas
26	1. programma – Kvalitatīvas kultūras norises, pakalpojumi un to pieejamība
29	2. programma – Materiālās kultūrvides saglabāšana un attīstīšana
32	3. programma – Nemateriālā kultūras mantojuma un tradīciju saglabāšana un attīstīšana
35	4. programma – Iedzīvotāju un kopienu iesaistes, sadarbības un līdzdalības veicināšana
38	Rīcības kultūras pārvaldībai
41	Sasniedzamie rādītāji
44	Finansējuma avoti
49	Stratēģijas realizācija un ieviešanas process
52	1.pielikums. Kultūrvides esošās situācijas pārskats (dati)
53	2.pielikums. Kultūrvides esošās situācijas SVID analīze pa jomām
57	3.pielikums. Stratēģijas izstrādē izmantotie dokumenti
60	4.pielikums. Dokumentā izmantoto jēdzienu un saīsinājumu skaidrojums

Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

ievads

PIEDERĪBA

KOPIENAI

DRAUDZĪBA

ATTIECĪBAS

2021. gada 1. jūlijā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā tika izveidots Valmieras novads, kurā apvienojās Valmieras, Mazsalacas, Rūjienas, Sedas un Strenču pilsētas un Bērzaines, Brenguļu, Burtnieku, Dikļu, Ēveles, Ipiķu, Jeru, Jērcēnu, Kauguru, Kocēnu, Ūoņu, Lodes, Matīšu, Mazsalacas, Naukšēnu, Plāņu, Ramatas, Rencēnu, Sēļu, Skaņkalnes, Trikātas, Vaidavas, Valmieras, Vecates, Vilpulkas un Zilākalna pagasti. Valmieras pilsēta kļuva par novada administratīvo centru. Pēc reformas iepriekš juridiski un funkcionāli pastāvošu vietējo pašvaldību apvienošana radīja nepieciešamību īstenot daudzas pārmaiņas, tai skaitā pārskatīt un aktualizēt attīstības plānošanas dokumentus. Kultūras jomā pārmaiņu procesi aizsākās ar paplašinātā Valmieras novada drosmīgu ambīciju – pieteikšanos Eiropas Komisijas konkursam, lai 2027. gadā kļūtu par Eiropas kultūras galvaspilsētu. Rezultātā novads ieguva vairākas vērienīgas iestrādes novada kultūras attīstībai un iesaistījās starptautiskos tīklojumos un partnerībās.

Valmieras novada jaunā kultūras stratēģija ir turpinājums aizsāktajām pārmaiņām, un tās sagatavošanā tika iesaistīti kultūras procesu vadītāji, pašvaldības un privātā sektora kultūras iestāžu darbinieki. Viņi kā novada kultūras dzīves neformālā komanda vērtēja esošo situāciju, izteica viedokli par kultūrvides attīstības vajadzībām, iespējām, konkrēto teritoriju un iestāžu iecerēm. Laika periodā no 2023. gada septembra līdz 2024. gada jūnijam stratēģijas izstrādes darba grupa devās vairākās kultūras ekspedīcijās, kuru laikā tika apmeklētas piecdesmit publiskās un privātās kultūrvietas, notika septiņu fokusgrupu tikšanās. Šo pasākumu laikā iegūtā informācija un ieteikumi iespēju robežās ir iekļauti stratēģijā, **fokusējoties uz cilvēkresursu un sadarbības saišu stiprināšanu.**

Kultūras attīstības stratēģija ir veidota kā lakonisks attīstības plānošanas dokuments, kurā ir formulētas novada kultūras vērtības, noteikti mērķi un rīcības to sasniegšanai. Viens no stratēģijas galvenajiem uzdevumiem ir radīt kompaktu, saliedētu, spēcīgu kultūras speciālistu komandu, kura būs galvenais stratēģijas ieviešanas virzītājspēks. Līdztekus nosauktajam stratēģijai ir arī sabiedriski svarīgs uzdevums – **ļaut katram stratēģijas lasītājam ieraudzīt sevi un savu vietu Valmieras novada kultūras dzīvē – kā kultūras radītājam, darītājam vai kultūras lietotājam.**

Jaunā kultūras attīstības stratēģija ļaus attīstīt un pilnveidot Valmieras novada iedzīvotāju un kultūras institūciju spējas radīt, patērēt un izprast kultūru tās visdažādākajās izpausmēs, tādā veidā apliecinot un nostiprinot novada kā pievilcīgas kultūrvietas lomu Vidzemes reģionā, Latvijā, Eiropā un citur pasaulē. Mēs vēlamies un tiecamies ar kultūras palīdzību panākt nozīmīgu Valmieras novada dzīvesvides transformāciju, kļūstot par telpu, kurā noris nepārtraukta simbioze starp kultūru un pragmatiskās saimniekošanas tradīcijām. Mēs tiecamies tikt pamanīti un atzīti kā kultūrvietas valstī, Eiropā un visā pasaulē. Būt pamanītiem un atzītiem mums nozīmē vispirms atzīt pašiem sevi, novērtēt un lepoties ar savām kultūras tradīcijām, vērtībām un sasniegumiem, kā arī veidot sevī empātiju un toleranci pret dažādību un būt atvērtiem pret citām kultūrām. Mūsu nodoms un mērķis ir radīt un piedāvāt jaunu, daudzveidīgu laikmetīgās kultūras piedāvājumu un saturu, kurš balstās tradicionālajā kultūrā un ir veidots radošās partnerībās ar Eiropas un pasaules kultūrtelpas līdzdalību. Mēs jau

veidojam kvalitatīvi jaunu kultūrtelpu, kurā ir vieta radošai izpaušmei un jaunradei un ikviens cilvēks var kļūt par kultūras radītāju un tās dāvētā piedzīvojuma saņēmēju. Ar kultūras procesu palīdzību mēs turpināsim veidot novada iedzīvotāju izpratni un atbildību par ilgtspējību un dažādu sabiedrības grupu mijiedarbībā meklēsim atbildes uz "lielajiem" nākotnes jautājumiem.

IEKĻAUŠANA

SAIKNE AR
CITĀM NOZARĒM

PILSONISKĀ
AKTIVITĀTE

Dokumenta izstrādē ir ievēroti šādi principi:

Iekļaujošs izstrādes process, iesaistot novada kultūras nozares speciālistus un citus ekspertus;

Savstarpēja mijiedarbība un papildinātība ar saistītajām jomām: izglītība, ekonomika, tūrisms u.c.;

Iedzīvotāju līdzdalības veicināšana, saskaņotība ar interesēm un vajadzībām;

Sadarbība starp kultūras piedāvājumu veidojošajām publiskajām un privātajām iestādēm;

Saskaņotība ar dažādu līmeņu plānošanas dokumentiem;

Reālu un izpildāmu rīcības plānu sagatavošana, kas balstās kultūrvīdē esošajos cilvēkresursos, apzinātajās materiāltehniskajās un finanšu iespējās.

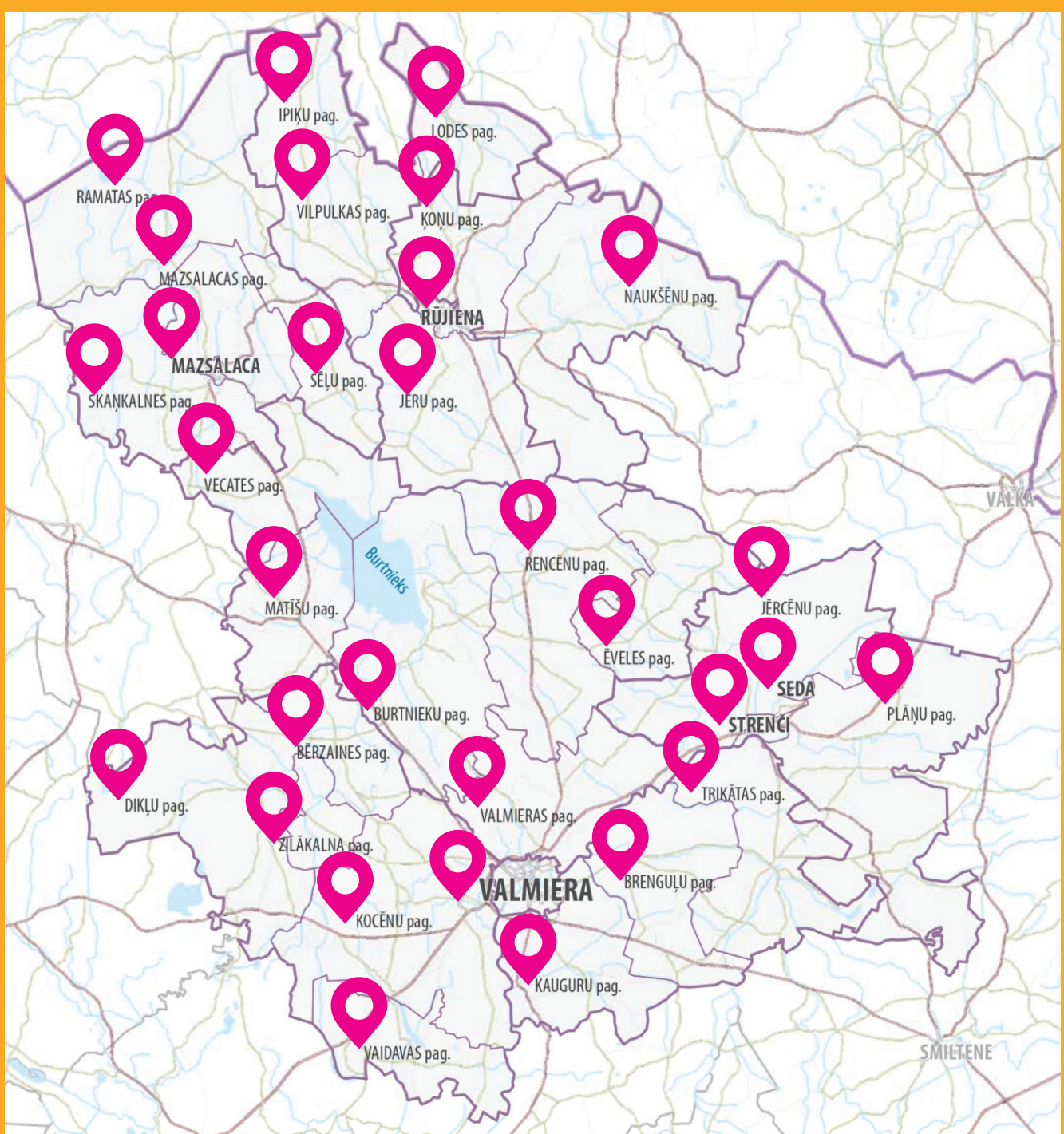
Stratēģija ir apstiprināta Valmieras novada pašvaldības domes 2024. gada ... sēdē. Lēmums Nr. ....

Valmieras novada pašvaldības dome izsaka pateicību ikvienam kultūras darbiniekam un iedzīvotājam, kurš piedalījās stratēģijas izstrādē.

Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

Valmieras novads un tā kultūrvide

VALMIERAS NOVADS SKAITĻOS

Platība (CSP, 01.01.2024.):
2947,92 km²,
no tās 1,3% pilsētu teritorijas,
98,7% lauku teritorijas
**Attālums no Valmieras
pilsētas līdz novada tālākajai
vietai:** 67 km

Nacionālais sastāvs:
latvieši 85,7 %,
citas tautības – 14,3 %.

Iedzīvotāju skaits (CSP,
01.01.2024.): 50 283,
no tiem 33 840 jeb 67 % dzīvo
pilsētās,
16 437 jeb 33 % lauku teritorijās,
22 376 jeb gandrīz 45 % dzīvo
Valmierā

**Valmieras novadā 2,1 % no
valsts iekšzemes kopprodukta
(IKP), IKP uz vienu iedzīvotāju
(CSP, 2021.):**

20 846 eiro Valmierā (2. vietā
Latvijā no valstspilsētām),

14 045 eiro Valmieras novadā
(7. vietā starp Latvijas novadiem)

VALMIERAS NOVADA KULTŪRVIDE 2023. GADĀ

Kultūras notikumu skaits: 997

Kultūras pasākumu apmeklētāju skaits: 233,5 tūkst.

Pašvaldības kultūras iestādes:

- 7 kultūras centri ar 15 struktūrvienībām
- Valmieras bibliotēka ar 31 filiālbibliotēku
- 3 muzeji

129 amatiermākslas kolektīvi, t.sk.

- 13 kori
- 19 tautas deju kolektīvi
- 12 amatierteātri
- 12 folkloras kopas, 12 vokālie ansambļi u.c.

3200 amatiermākslas kolektīvu dalībnieki

1 profesionālais teātris

1 augstākās izglītības iestāde

6 profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas skolas

28 muižas un pilis, 16 dažādu konfesiju baznīcas

216 aizsargājami kultūras pieminekļi

Vismaz 16 publiskas un privātas novadpētniecības ekspozīcijas

Vismaz 75 radošo industriju uzņēmumi, vismaz 650 radošo industriju darbinieki

Vismaz 257 amatnieki un mājražotāji

Vismaz 8 kultūras nevalstiskās organizācijas

Kultūras infrastruktūra: 30 kultūras centri un nami, 22 brīvdabas estrādes

Pašvaldības piešķirtais finansējums kultūrai, atpūtai un reliģijai: 8,16 milj. eiro

KULTŪRAS PĀRVALDĪBA NOVADĀ

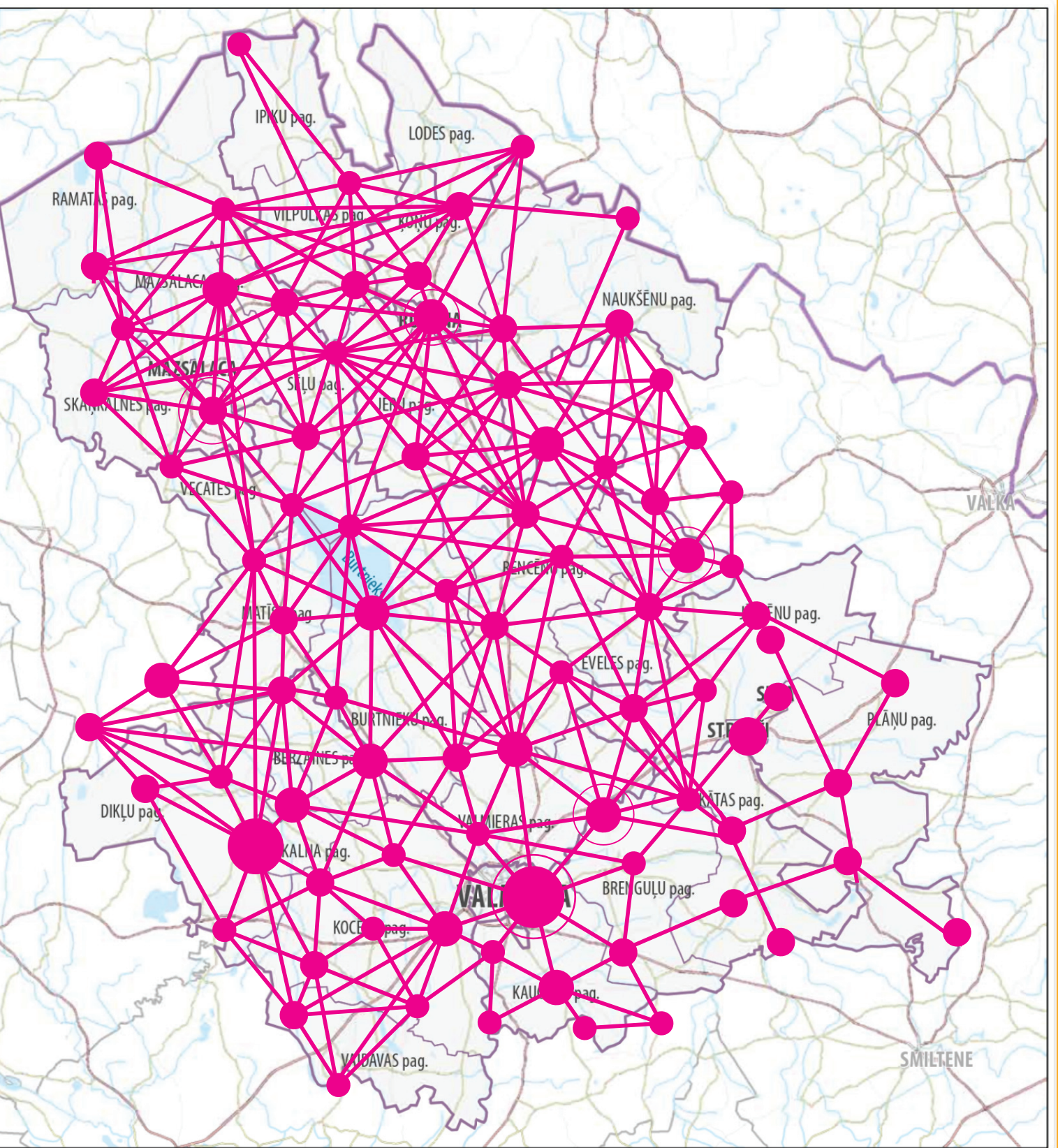
Valmieras novada Kultūras pārvalde:

Pašvaldības kultūras iestādes

- bibliotēkas: Valmieras bibliotēka (ar 31 struktūrvienību)
- muzeji: Valmieras muzejs, Mazsalacas muzejs, Naukšēnu Cilvēkmuzejs
- kultūras centri: Valmieras Kultūras centrs, Dikļu Kultūras centrs, Burtnieku Kultūras centrs, Mazsalacas Kultūras centrs, Rūjienas Kultūras centrs, Strenču Kultūras centrs, Trikātas Kultūras centrs (ar 15 struktūrvienībām)

Ņemot vērā stratēģijas mērķus, kultūras pārvaldība ietver saiknes stiprināšanu un uzturēšanu ar novada kultūras nevalstiskajām organizācijām, citām valsts, pašvaldības un privātā sektora kultūras un kultūrizglītības iestādēm un organizācijām, kas nav tieši pakļautas Kultūras pārvaldei. Tāpat kultūras pārvaldība aptver saikni ar novada iedzīvotājiem, kas ir ieinteresēti kultūras procesos.

Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

Stratēģijas sasaiste ar starptautiskajiem, Eiropas Savienības, Latvijas, Vidzemes reģiona un citiem Valmieras novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem

STARPTAUTISKUMS

SAIKNE AR
CITĀM NOZARĒM

KOPIENAS
ATTĪSTĪBA

Stratēģijas ieviešanai ir nepieciešami resursi, kuru pieejamība vistiešākajā veidā ir saistīta ar novada, nacionāla līmeņa, Eiropas Savienības attīstības stratēģijām, plāniem, citiem dokumentiem un to mērķiem. Lai efektīvi piesaistītu finansējumu, kultūras darbiniekiem ir nepieciešams saskatīt un izprast savu ieceru saistību un atbilstību dažādu līmeņu attīstības plānošanas dokumentiem. Atbilstošu pamatojumu sagatavošana palielina kultūras attīstībai nepieciešamo resursu piesaistes iespējas.

Stratēģijas izstrādes procesā darba grupa apzināja un izanalizēja dažādus starptautiskos, Eiropas Savienības, Latvijas, Vidzemes reģiona un Valmieras novada attīstības plānošanas dokumentus, kuru mērķi, prioritātes, uzdevumi un/vai pasākumi varētu ietekmēt Valmieras novada kultūras stratēģijas mērķu sasniegšanu un uzdevumu īstenošanu. Zemāk esošajā tabulā ir īss pārskats par nozīmīgākajiem dokumentiem. Izvērsti saraksts ar norādi uz katra dokumenta pieejamību ir apkopots 3.pielikumā, kas papildināts ar citiem stratēģijas izstrādē izmantotajiem materiāliem.

Aplūkojot kultūras ekosistēmu, kurā tā pastāv un darbojas, tika izvērtēta kultūras saistība ar tām Eiropas Savienības, Latvijas, Vidzemes reģiona un Valmieras novada pašvaldības prioritātēm, kas skar arī dažādas citas jomas – digitalizāciju, Eiropas Zaļā kursa mērķu sasniegšanu un klimata pārmaiņu mazināšanu. Tās var ietekmēt kultūru tiešā vai netiešā veidā, tāpēc atbilstoši ir integrētas rīcību programmās un pasākumos.

Eiropas Savienība	Atbilstošais mērķis, prioritāte, uzdevums, pasākums
ES paziņojums "Jauna Eiropas darba kārtība kultūrai", 2018. gads	Stratēģiskie mērķi: <ul style="list-style-type: none"> Sociālā dimensija — kultūras un kultūru daudzveidības iespēju izmantošana sociālās kohēzijas un labklājības veicināšanai. Ekonomiskā dimensija — kultūrā balstīta radošuma atbalstīšana izglītībā, inovācijā, nodarbinātībā un izaugsmē. Ārējā dimensija — starptautisko kultūras attiecību stiprināšana. Caurviju pasākumi: Kultūras mantojuma aizsardzība un veicināšana. Digital4Culture.
Eiropas padomes rezolūcija par ES 2023.–2026. gada darba plānu kultūras jomā	Prioritārās jomas: <ul style="list-style-type: none"> Mākslinieki un kultūras jomas darbinieki: sniegt plašākas iespējas kultūras un radošajām nozarēm. Kultūra cilvēkiem: pastiprināt dalību kultūras dzīvē un kultūras lomu sabiedrībā. Kultūra planētai: atrisīt kultūras potenciālu.
Latvija	
Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030	Prioritāte – kultūras telpas attīstība , t.sk. saglabāšana, mijiedarbība un bagātināšana. Prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni: <ul style="list-style-type: none"> Piederības izjūtas Latvijas kultūras telpai stiprināšana. Radošas sabiedrības veidošana.

<p>Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam</p>	<p>Stratēģiskais mērķis: Reģionālā attīstība.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prioritāte “Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei”. Rīcības virzieni “Cilvēku līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs”, “Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai”. • Prioritāte “Vienota, droša un atvērta sabiedrība”. Rīcības virziens “Saliedētība”.
<p>Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2022.-2027. gadam „Kultūrvalsts”</p>	<p>Prioritātes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sabiedrībai pieejams kultūras piedāvājums. • Aktīva sabiedrības līdzdalība kultūras procesos. • Kultūras mantojuma saglabāšana un radoša izmantošana. • Kultūras un radošo nozaru ilgtspējīga attīstība. • Talantu ataudze un kultūras darbinieku profesionālā izaugsme.
Vidzemes reģions	
<p>Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030</p>	<p>Mērķis: Sekmēt līdzsvarotu reģiona sociālo, ekonomisko un teritoriālo attīstību, kas nodrošina reģiona ekonomisko un teritoriālo priekšrocību izmantošanu iedzīvotāju labklājības un drošumspējas palielināšanai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stratēģiskais virziens: Teritorija. Ilgtermiņa attīstības stratēģija (IAS) 6: Saglabāt un attīstīt Vidzemes savdabīgo kultūrtelpu.
<p>Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2022 – 2027</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1.mērķis. Saglabāt un gudri apsaimniekot dabas ekosistēmas un resursus. Prioritāte T2. Dabas un kultūras mantojums. Rīcības virziens RV1. Kultūras un dabas mantojuma ilgtspējīga izmantošana un pārvaldība. • 2.mērķis. Uzlabot cilvēku dzīves kvalitāti. Prioritāte T4. Identitāte un spēcīgas kopienas. Rīcības virziens RV3. Aktīvas sabiedrības veidošana, kopienu kapacitātes stiprināšana.
Valmieras novads	
<p>Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022-2038</p>	<p>Valmieras novada kultūras potenciāla pilnīgāka izmantošanu, iesaistot dažādās aktivitātēs vietējos cilvēkus un novada viesus.</p> <p>1.stratēģiskais mērķis (SM). Personības izaugsme. 1.ilgtermiņa prioritāte (IP). Iedzīvotāju izglītību, veselību, līdzdalību un radošumu veicinoša pakalpojumu vide. Prioritāte vērsta uz to, lai Valmieras novadā tiktu uzlaboti valsts un pašvaldības pakalpojumi, veicinot konkurētspējīgu visu līmeņu izglītību, kultūru, sportu, atpūtu, mājokli, uz personas neatkarību vērstu sociālo pakalpojumu, iedzīvotāju nodarbinātību, radošumu un aktīvu līdzdalību sabiedriskajā dzīvē.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1.vidēja termiņa prioritāte (VTP). Publisko pakalpojumu pieejamība. • 3.vidēja termiņa prioritāte (VTP). Apdzīvoto vietu publiskās infrastruktūras attīstība (kultūras vērtību aizsardzība).

<p>Valmieras novada attīstības programma 2022. - 2028.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2.uzdevums. Veicināt Valmieras kā Vidzemes kultūras un sporta centra attīstību ar daudzveidīgu novada kultūras un sporta dzīvi un radošu un veselu sabiedrību. 1.rīcības virziens. Vidzemes kultūras centrs Valmiera. • 3.uzdevums. Veicināt kultūrvēstures un dabas teritoriju integrāciju pilsētvidē un sabiedriskajā dzīvē. 2.rīcības virziens. Kultūrvēsturiskais mantojums. 6.rīcības virziens. Ainavu aizsardzība.
<p>Valmieras novada attīstības programmas 2022. - 2028. gadam Investīciju plāns</p>	<p>Perspektīvie investīciju projekti RV2 “Kultūra, radošums, saskaņā ar Valmieras novada attīstības programmas aktuālo Investīciju plānu.</p>
	<p><i>Ņemot vērā kultūras jomas ciešo saikni ar izglītības un tūrisma jomām, stratēģijas izstrādes laikā tika izvērtētas saistīto jomu attīstības stratēģijas, tajās noteikto mērķu, prioritāšu un plānoto pasākumu saikne, mijiedarbība un papildinātība ar Kultūras stratēģijas mērķiem un rīcībām</i></p>
<p>Valmieras novada izglītības attīstības stratēģija 2024.- 2029. gadam (darba redakcija)</p>	<p>Stratēģiskie mērķi (SM):</p> <ul style="list-style-type: none"> • SM1. Nodrošināt izcilas kvalitātes izglītības pieejamību, kas ir iekļaujoša un atbilst dažādām izglītojamo vajadzībām, veicinot talantu un spēju attīstību. • SM3. Veicināt inovācijas, radošumu un globālo perspektīvu novada izglītības ekosistēmā, nodrošinot iespēju iedzīvotājiem mūža garumā iegūt prasmes, kas nepieciešamas strauji mainīgā pasaulē. • SM4. Palielināt iedzīvotāju, uzņēmumu, organizāciju un citu ieinteresēto pušu aktīvu un atbildīgu iesaistīšanos izglītības ekosistēmas veidošanā un atbalstīšanā, radot sadarbības spējīgu un resursiem bagātu vidi. • SM5. Izveidot mehānismus nepārtrauktai izglītības pakalpojumu kvalitātes novērtēšanai, uzlabošanai un vadības kapacitātes stiprināšanai, nodrošinot izglītības ekosistēmas elastību un pielāgojamību izmaiņām, vajadzībām un tendencēm.
<p>Valmieras novada tūrisma attīstības stratēģija 2024.- 2028. gadam</p>	<p>Valmieras novads piedāvā plašas iespējas kombinēt izcilu pieredzējumu dabā, unikālu tradicionālas un mūsdienu kultūras baudījumu, daudzveidīgas izklaides iespējas. Stratēģiskais redzējums: Novada centrs Valmiera ir dinamisks darījumu, sporta, kultūras un pasākumu galamērķis, tie ir vērti augstas kvalitātes dabas, kultūras un izklaides piedāvājumiem Valmieras novadā, Gaujas nacionālajā parkā un Vidzemē.</p>

ATTIECĪBAS

Lai definētu Valmieras novada kultūras nozares attīstības vīziju, mērķus un to realizēšanai nepieciešamos uzdevumus, ir izvērtēts dokumentā “Valmieras novada ilgtermiņa attīstības stratēģija 2022-2038” minēto kopīgo interešu pašvaldību pozicionējums kultūras jomas attīstības kontekstā.

Pašvaldība un atbilstošais dokuments	Vīzija	Stratēģiskie mērķi
Cēsu novads - Cēsu novada kultūras attīstības stratēģija 2030	<ul style="list-style-type: none"> • 2030. gadā Cēsu novada kultūras un radošā telpa iedvesmo, garīgi bagātina un pilnveido. • Gauja ir novada kopsaucēja un sasaucēja. Tāda ir arī novada vienotā kultūras telpa – ļoti stipra, atpazīstama un nesatricināma. Cēsu novada kultūras telpu 21. gadsimtā veido arī šodienas cilvēki, šodienas notikumi, šodienas sapņi un šodienas plašās iespējas. Mēs turpinām saglabāt savu kultūras bagātību. • Kultūra un radošums ir viens no iemesliem, kādēļ cilvēki no visas Latvijas grib būt klātesoši un piedalīties Cēsu novada stāsta turpināšanā. 2030. gadā Cēsu novada kultūra ir iesaistoša. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Augsta līmeņa kultūras pārvaldība un pašvaldības atvērtība sabiedrībai. Kultūra ir stratēģiski svarīga un nozīmīga tautsaimniecības nozare, kas ietekmē novada ekonomiskos procesus un nodrošina sabiedrības labklājību. 2. Daudzveidīgs un sabiedrībai pieejams, laikmetīgs un tradicionāls kultūras piedāvājums, veicinot sabiedrības atvērtību, empātiju un radošumu. Vienlaikus gan izteikta vietējo kopienu pašorganizēšanās spēja tautas mākslas, amatiermākslas kolektīvos un dažādās individuālās iniciatīvās, gan augstvērtīgs kultūras tūrisma piedāvājums. 3. Materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma un kultūras tradīciju saglabāšana, pētniecība un pieejamība iedzīvotājiem. 4. Starptautiski atpazīstami kultūras notikumi un vietas, kas ir atvērtas jauniem kultūras un mākslas eksperimentiem, jaunradei, rezidencēm
Limbažu novads - Limbažu novada kultūras attīstības stratēģija 2024.-2031.gadam	-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kultūras piedāvājuma daudzveidība, kvalitāte un konkurētspēja, aktīva sabiedrības līdzdalība kultūras procesos. 2. Kultūras mantojuma saglabāšana un radoša izmantošana, mūsdienīga interpretācija un tālāknošana dažādām auditorijām. 3. Kultūras un radošo nozaru ilgtspējīga attīstība un ieguldījums novada attīstībā, veidojot to kā pievilcīgu dzīves vidi un iecienītu tūrisma galamērķi. 4. Efektīva kultūras pārvaldība un kultūras un radošā sektora darbinieku profesionālā izaugsme.

<p>Smiltenes novads - Smiltenes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam</p>	<p>Smiltenes novads ir cilvēkiem radīts, atpazīstams, ekonomiski aktīvs, sasniedzams, līdzsvaroti attīstīts, ilgtspējīgs un ainavisks novads Vidzemē – labākā vieta, kur dzīvot, kur strādāt, kur būt.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sabiedriski aktīva, izglītota un iekļaujoša vietējā kopiena (ietverot: latviskais darba tikums, paaudžu pēctecība – tradīcijas, kultūrvēsture, tautas māksla un gadskārtu svētki sekmē nacionālās identitātes saglabāšanu. Tas ir gan Smiltenes novada, gan arī valsts kultūrvēsturiskais mantojums. 2. Stiprāka piederība novadam, kultūrtelpai un latviskajai dzīvesziņai veicina arī sociālekonomisko attīstību. Kvalitatīvu pakalpojumu, t.sk. kultūras, sporta, veselības, sociālos un drošības pakalpojumu, pieejamība).
<p>Valkas novads - Valkas novada attīstības programma 2022.-2028.gadam</p>	<p>Valkas novads – labvēlīga, tīra un sakopta, mežiem bagāta vide ar kvalitatīvu infrastruktūru dzīvošanai un uzņēmējdarbībai Ziemeļvidzemē.</p>	<p>RV2: Valkas novada kultūras telpas attīstība, t.sk.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • U1: Organizēt pārrobežu kultūras pasākumus un aktivitātes; • U2: Uzlabot kultūras iestāžu infrastruktūru; • U3: Veidot ārpustelņu atpūtas un izklaides vietas; • U4: Iegādāties nepieciešamo aprīkojumu un labiekārtot kultūras iestāžu apkārtējo teritoriju; • U5: Attīstīt un pilnveidot muzeja darbību; • U6: Izveidot multifunkcionālas izstāžu zāles; • U7: Attīstīt un pilnveidot bibliotēku darbību; • U8: Veidot konkurētspējīgas kultūras un radošās industrijas; • U9: Veidot radošas teritorijas (radošu un ekonomiski aktīvu cilvēku piesaiste) un nodrošināt kultūras pakalpojumu pieejamību; • U10: Nodrošināt efektīvu kultūrizglītības pakalpojumu pieejamību; • U11: Saglabāt un attīstīt kultūras kapitālu un iedzīvotāju radošumu, sabiedrībai līdzdarbojoties kultūras procesos;

		<ul style="list-style-type: none"> • U12: Veidot kultūras iestāžu darbību pēc mūsdienu menedžmenta principiem; • U13: Izvērtēt darbību un sniegt priekšlikumus kopīgajā Valkas novada kultūras nozares attīstības kontekstā gan pašvaldības, gan valsts mērogā; • U14: Ieviest kultūras iestāžu darbībā ilgtermiņa jeb stratēģiskās plānošanas pamatprincipus.
--	--	---

Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

Novada kultūrvides izaicinājumi un iespējas

MANTOJUMS

RADOŠUMS

DAŽĀDĪBA

Kultūras jomas esošās situācijas stipro un vājo pušu, kā arī iespēju un draudu analīze (SVID) ietver koncentrētu apkopojumu par novada kultūrvidi visaptverošiem, būtiskākajiem aspektiem. Tā tika izveidota, uzklusot, iesaistot dažādu kultūras un kultūrizglītības institūciju vadītājus un darbiniekus – analizē ir izmantotas Valmieras novada pašvaldības kultūras iestāžu (muzeji, bibliotēkas, kultūras centri) 2023. gadā rakstveidā sagatavotās SVID analīzes, Muižu tīkla veiktā SVID analīze un dažādu kultūras un kultūrizglītības jomu speciālistu fokusgrupu tikšanās laikā iegūtā informācija. Sīkāka analīze ir pievienota 2.pielikumā.

Analīzes process ir apliecinājis kultūras jomas iestāžu un organizāciju nodomu, spēju un vēlmi sadarboties, tādā veidā iezīmējot savstarpējo sadarbību gan kā stratēģijas ieviešanas stūrakmeni, gan kā resursu mērķu sasniegšanai.

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Bagātīgs kultūrvēsturiskais mantojums, spēcīgas kultūras un amatiermākslas tradīcijas, novads – latviešu Dziesmusvētku “šūpulis” • Daudzveidīga novada kultūrtelpa, plašs kultūras institūciju tīkls, plašs un daudzveidīgs kultūras norišu un pakalpojumu piedāvājums • Kultūras iestāžu vadītāju un darbinieku profesionālās prasmes, pieredze un zināšanas • Kultūras iestāžu iniciatīvas un norises veicina iedzīvotāju līdzdalību un stiprina kultūras identitāti • Profesionālā teātra esamība un darbība novadā • Labas iestrādes kultūras iestāžu sadarbības tīklojumu veidošanā un attīstībā • Dalība nacionāla un starptautiska līmeņa projektos nodrošina jaunas un inovatīvas aktivitātes, darbinieku profesionālo izaugsmi un motivāciju • Pašvaldības atbalsts un finansējums kultūras iestādēm, organizācijām un kultūras projektiem • Sakārtota kultūras nozares pārvaldības sistēma, novada Kultūras pārvaldes atbalsts un uzticēšanās • Ieviests vienots lielāko kultūras pasākumu plāns (norišu kalendārs) • Tiešs kontakts ar cilvēkiem – radošu, atsaucīgu, talantīgu novada iedzīvotāju iesaiste un iesaistīšanās kultūras procesos, t.sk. novadpētniecības krājumu veidošanā un uzturēšanā novadā, t.sk. pašvaldības īpašumā vai valdījumā 	<ul style="list-style-type: none"> • Grūtības piesaistīt jaunus kultūras nozares profesionāļus darbam kultūras nozarē, it īpaši ārpus valstspilsētas Valmieras • Nepietiekams finansējums kultūras procesiem, pasākumiem, pētnieciskajai darbībai, jaunām iniciatīvām • Atsevišķās novada apvienībās nepietiekama sadarbība starp administratīvo struktūrvienību un kultūras iestādēm, nepietiekama savstarpējā sadarbība un informācijas apmaiņa kultūras darbinieku vidū • Salīdzinoši zems kultūras darbinieku atalgojuma līmenis, kas veicina kadru mainību • Vāja kopējā izpratne par laikmetīgās kultūras norisēm un procesiem • Zems iedzīvotāju kultūras pašiniciatīvu līmenis, daļai iedzīvotāju nav intereses par kultūras norisēm • Iedzīvotāju skaita samazināšanās novada pagastos • Vides pieejamības ierobežojumi (novadā nav vides pieejamības vadlīniju) • Kultūras iestādēm ierobežotas mārketinga iespējas un zināšanas par komunikāciju • Novadā notiekošo tradicionālo kultūras pasākumu pārklāšanās • Pieaugošas kultūras infrastruktūras uzturēšanas un pasākumu organizēšanas izmaksas • Nepietiekami cilvēkresursi pagastu bibliotēku kvalitatīvai daudzfunkcionālai darbībai (bibliotekārs, saimnieciskais darbs, valsts un pašvaldību pakalpojumi)

PIEDERĪBA

BIEDRĪBAS

KOPIENAI

<ul style="list-style-type: none"> • Daudzveidīgs kultūrizglītības piedāvājums, interešu kultūrizglītība, profesionāli kultūrizglītības jomas pedagogi • Pašvaldības kultūras infrastruktūra kopumā vērtējama kā laba, iepriekšējos gados veiktas nozīmīgas investīcijas 	<ul style="list-style-type: none"> • Atsevišķām novadpētniecības ekspozīcijām zems kultūras tūrisma potenciāls • Atsevišķu kultūrvēsturiskā mantojuma objektu sliktais tehniskais stāvoklis, nepieejamība un neskaidrais nākotnes izmantošanas potenciāls • Atsevišķu kultūras iestāžu novecojusi infrastruktūra un mūsdienu prasībām neatbilstošs inventārs un aprīkojums
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Kultūras nozares iestāžu sadarbības, darbinieku savstarpējās komunikācijas uzlabošana un darbinieku profesionalitātes paaugstināšana • Kultūras darbinieku motivācijas un atalgojuma paaugstināšana, tālākizglītības un profesionālās pilnveides pasākumu pieejamība • Savlaicīga ikgadējā kultūras pasākumu plāna izstrādāšana un apstiprināšana, efektīvāka kultūras pasākumu savstarpējā koordinēšana • Starpdisciplināra pieeja Valmieras novada kultūras pasākumu plānošanā sadarbībā ar novada Tūrisma pārvaldi, Sporta pārvaldi, Zīmolveidības un sabiedrisko attiecību nodaļu • Novada kultūras notikumu komunikācijas un mārketinga politikas izveide un īstenošana • Iestāžu, kultūras darbinieku, kolektīvu, pilsoniskās a organizāciju un iedzīvotāju dalība nacionālās un starptautiskās iniciatīvās, projektos, tīklojumos • Ārējā finansējuma piesaistīšana, izmantojot pieejamās programmas, fondus u.tml. • Jaunu kultūras pasākumu realizēšana un attīstīšana, mērķtiecīgi investējot pasākumu attīstībā un izvērtējot to ilgtspēju, unikālu – novadam raksturīgu kultūras produktu veidošana, iesaistot vietējās radošās personības • Eiropas Kultūras galvaspilsētas konkursā radīto ideju, iestrādņu un sadarbību izmantošana kultūras piedāvājuma veidošanā • Profesionālu nozares speciālistu piesaiste kultūras pasākumu un procesu realizācijā 	<ul style="list-style-type: none"> • Kultūras nozares iestāžu, organizāciju un profesionāļu nepietiekamā savstarpējā sadarbība • Pasākumu piedāvājuma stratēģiska kopskata trūkums • Politiskā atbalsta trūkums kultūras nozarei • Pašvaldības budžeta nepietiekamība kultūras darbinieku atalgojuma palielināšanai, kultūras projektu un jaunu iniciatīvu atbalstīšanai, kā arī infrastruktūras attīstībai • Valmieras novada loma Vidzemes reģionā netiek pilnvērtīgi sasaistīta ar kultūras nozares attīstību • Nepietiekama novada kapacitāte lielu pasākumu uzņemšanai (ēdināšana, naktsmītnes) • Darbinieku resursa trūkums, nespēja piesaistīt profesionāļus ierobežotā finansējuma apstākļos • Kultūras darbinieku “izdegšana” • Digitālās vides izklaides iespēju negatīvā ietekme uz kultūras pakalpojumu patēriņu klātienē un iedzīvotāju vēlmi līdzdarboties • Kultūras iestāžu nespēja pielāgoties tehnoloģiju attīstības tempaiem • Kultūras iestāžu uzturēšanas un darbības nodrošināšanas izmaksu būtisks pieaugums, infrastruktūras fiziskā un morālā novecošanās • Kultūras institūciju tīkla optimizācija iedzīvotāju skaita samazināšanās dēļ • Atsevišķu kultūras pieminekļu izzušana nepietiekama finansējuma un/vai bezdarbības dēļ

<ul style="list-style-type: none"> • Kultūras tūrisma attīstības iespējas, ņemot vērā novada ģeogrāfisko novietojumu un iespējas • Iedzīvotāju iesaistīšana kultūras notikumu plānošanā, organizējot neformālas domu apmaiņas ar iedzīvotājiem • Atsevišķu funkciju deleģēšana kultūras organizācijām, kas potenciāli mazinātu pienākumu apjomu pašvaldības kultūras iestādēm • Esošās kultūras infrastruktūras atjaunošana, sakārtošana, plānoto investīciju projektu realizācija, t.sk., piesaistot ES fondu finansējumu • Kultūras iestāžu materiālās, tehniskās bāzes regulāra atjaunošana • Novada pilsētu un pagastu identitātes stiprināšana, akcentējot katra īpašo pienesumu novada kultūras daudzveidības nodrošināšanā • Optimāla un spēcīga pašvaldības kultūras iestāžu tīkla nostiprināšana, lai nodrošinātu vienlīdzīgu pieeju kultūras pakalpojumiem un resursiem • Vietējās un ārējās intereses palielināšana par novada kultūrvēsturisko mantojumu, tā objektiem • Mūžizglītības kultūras virziena programmu piedāvājuma veidošana pieaugošas sabiedrības intereses dēļ • Privātā sektora un uzņēmēju iesaistīšana kultūras pasākumu veidošanā un investīciju piesaistīšanā 	
---	--

| SVID ANALĪZES KOPSAVILKUMS

Valmieras novada kultūras jauda balstās bagātīgā kultūrvēsturiskajā mantojumā, spēcīgās kultūras un amatiermākslas tradīcijās. Novads var lepoties ar daudzveidīgu un plašu kultūrtelpu, kultūras institūciju tīklu un kultūras norišu un pakalpojumu piedāvājumu. 2022. gadā, piesakoties Eiropas Komisijas konkursam par Eiropas kultūras galvaspilsētas statusu, **ir aizsākti nozīmīgi kultūrvides pārmaiņu procesi. Pēdējo trīs gadu laikā ir radītas jaunas un pilnveidotas esošās nacionāli nozīmīgas kultūrvietas, padarīts daudzveidīgāks tradicionālās kultūras piedāvājums un uzsāktas laikmetīgās mākslas iniciatīvas.** Novads ir iesaistījies nacionālos un starptautiskos tīklojumos un partnerībās, kas sniedz izaugsmes un mākslinieciskās izpausmes iespējas vietējiem māksliniekiem un piesaista augsta līmeņa profesionāļus novadā notiekošajiem kultūras notikumiem. Ir veiktas nozīmīgas investīcijas kultūras infrastruktūrā, palielinot novada pievilcību kā kultūras tūrisma galamērķis.

Vissiepriekš nosauktais veido nozīmīgu pamatu tādas kultūrvides attīstībai, kurā tiek radīts un piedāvāts jauns, daudzveidīgs laikmetīgās kultūras piedāvājums un saturs, kas balstās tradicionālajā kultūrā un ir veidots radošās partnerībās ar Eiropas un pasaules kultūrtelpu. Mērķa sasniegšanai ir nepieciešams būtiski stiprināt esošos un piesaistīt jaunus kultūras nozares profesionāļus darbam visās kultūras nozares jomās, it īpaši ārpus valstspilsētas Valmieras, paaugstināt kultūras iestāžu un uzņēmumu mākslinieciskās spējas un pārvaldības prasmes, attīstīt un nostiprināt šo iestāžu sadarbību, īpašu uzmanību pievēršot gan vienas jomas, gan dažādu kultūras virzienu tīklojumiem, kas spētu izvirzīt kopīgus mērķus, harmonizēt darbības, piesaistīt resursus, lai radītu un nodrošinātu kvalitatīvu kultūras piedāvājumu. Kultūras pieejamības un attīstības būtisks virzītājspēks ir sabiedrība – iedzīvotāji, kopienas, pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Salīdzinoši zemais iedzīvotāju radītais kultūras iniciatīvu līmenis un nelielais kultūras NVO skaits norāda uz nepieciešamību stimulēt un atbalstīt individuus un kopienas visā novada teritorijā.

Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

Stratēģijas ietvars

Valmieras novada kultūras vērtības

Kultūras nemateriālais
mantojums

Kultūras materiālais
mantojums

Radošums un
iespējas to realizēt

Atvērtība jaunām idejām un
kultūras izpausmēm

Iedzīvotāju un kopienu
sadarbība, līdzdalība un
pilsoniskā aktivitāte

Viedokļu dažādība, cieņpilna
un produktīva apmaiņa

Kultūras mantojuma un
resursu ilgtspējība

Saimniekošanas
kultūra

Vīzija

Valmieras novads ir atpazīstams ar savu kultūras mantojumu, tradicionālās un laikmetīgās kultūras veicināšanu, daudzveidīgu kultūras piedāvājumu, atbalstu radošumam un līdzdalības iespējām.

Valmieras novads ir nacionāla mēroga garīgi un materiāli spēcīgs, dinamisks kultūras, izglītības un inovāciju centrs. Kultūra ir nozīmīgs novada izaugsmes un attīstības resurss. Novads nodrošina Vidzemes reģiona tradicionālās un laikmetīgās kultūras pastāvēšanu, daudzveidīgas, visām sabiedrības grupām pieejamas kultūras radīšanu un patēriņu. Novads apzina materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu, attīsta kultūrvidi un kultūras infrastruktūru, iesaistot procesos plašu sabiedrību un stiprinot saikni starp kultūru un citām nozarēm. Kultūras attīstība tiek veicināta, rosinot cilvēkus aktīvi domāt, līdzdarboties un pašiem to radīt! Novads izmanto iespējas iesaistīties iniciatīvās, kas sekmē kultūras attīstību, un meklē iespējas sadarbības tīklu veidošanai un kopprojektu īstenošanai.

Virsmērķis

Ar sabiedrības līdzdalību radīts un uzturēts kvalitatīvas kultūras daudzveidīgs piedāvājums, kas nodrošina izcilu kultūras pieredzi, personības radošuma attīstības un izaugsmes iespējas novada iedzīvotājiem un viesiem, stiprinot sabiedrības saliedētību

Stratēģiskie mērķi (SM)

1. Kvalitatīvs kultūras piedāvājums un kultūras pieejamība
2. Materiālās kultūrvides un mantojuma saglabāšana un attīstīšana
3. Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un tālāk nodošana
4. Sabiedrības iesaiste un līdzdalība kultūras procesos

Caurviju prioritātes (CP)

- **CILVĒKKAPITĀLA ATTĪSTĪŠANA UN STIPRINĀŠANA** – ar kultūru saistīto profesionāļu, amatieru, kopienu, entuziastu un auditorijas sadarbības veicināšana, stiprināšana un iesaistīšana kultūras procesos, atbalsta sniegšana, kā arī pašiniciatīvu veicināšana un atbalstīšana.
- **KULTŪRAS SAIKNE UN MIJIEDARBĪBA AR CITĀM JOMĀM, NOZARĒM** – kultūras un saistīto jomu: izglītība, labklājība, ekonomika, tūrisms, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, tai skaitā digitalizācija, savstarpēja papildinātība, nolūkā sasniegt augstāku līmeni, pakāpi un/vai ietekmi. Jomu un nozaru saikne ar kultūru var būt tieša vai pastarpināta. Stratēģijā ir paredzēta ciešāka mijiedarbība ar tieši saistītajām jomām, bet rīcības attiecībā uz pastarpināti saistītām jomām ir plānotas atbilstoši pašvaldības iespējām un pieejamiem resursiem.
- **STARPTAUTISKUMS** – novada kultūras jomas darbinieku un organizāciju līdzdalība ārvalstīs notiekošajos kultūras procesos, no vienas puses, un citu valstu, pasaules reģionu kultūras jomas darbinieku un organizāciju interese par novada kultūras aktivitātēm, no otras puses, tādējādi rosinot un veicinot sadarbību un paaugstinot novada atpazīstamību plašākā mērogā.

Stratēģisko mērķu sasniegšanai izveidotas četras Rīcību programmas, kurās iekļautas arī caurviju prioritātes:

1. programma. Kvalitatīvas kultūras norises, pakalpojumi un to pieejamība.
2. programma. Materiālās kultūrvides saglabāšana un attīstīšana.
3. programma. Nemateriālā kultūras mantojuma un tradīciju saglabāšana un attīstīšana.
4. programma. Iedzīvotāju un kopienu iesaistes, sadarbības un līdzdalības veicināšana.

Kultūras pārvaldības uzdevumi stratēģisko mērķu sasniegšanai apkopoti atsevišķā tabulā aiz Rīcību programmām.

Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

Rīcību programmas

Katrai programmai ir norādītas atbildīgās (AI) un iesaistītās (IeI) institūcijas, 3. kolonnā norādot to nosaukumu saīsinājumus:

AP – Valmieras novada Attīstības pārvalde, Draudze – novadā esošo baznīcu organizatoriskā pamatvienība, FILB – Valmieras novada publiskās bibliotēkas, izņemot Valmieras bibliotēku, IP – Valmieras novada Izglītības pārvalde, KC – Valmieras Kultūras centrs, KIIE – Valmieras novadā darbojošās kultūrizglītības iestādes, KP – Valmieras novada Kultūras pārvalde, KNVO – nevalstiskās jeb pilsoniskās sabiedrības kultūras organizācijas, KPUAN – Kapitāla pārvaldības un uzņēmējdarbības atbalsta nodaļa, MT – novadā atrodošos muižu tīklojums, NKC – Valmieras novada apvienību teritorijās atrodošies kultūras centri, NOVPE – novadpētniecības entuziasti, TP – Valmieras novada Tūrisma pārvalde, VAA – Valmieras Attīstības aģentūra, VDT – Valmieras drāmas teātris, ViA – Vidzemes Augstskola, VM – Valmieras muzejs, VB – Valmieras bibliotēka, VNM – Valmieras novadā atrodošies muzeji, VNP – Valmieras novada pašvaldība, ZUSAN – Valmieras novada pašvaldības Zīmolvedības un sabiedrisko attiecību nodaļa.

1. programma – Kvalitatīvas kultūras norises, pakalpojumi un to pieejamība

KOPIENAI

KOPIENAS
ATTĪSTĪBA

ATTIECĪBAS

Stratēģiskais mērķis (SM): Kvalitatīvs kultūras piedāvājums un kultūras pieejamība

Atbilstošie mērķi un prioritātes Valmieras novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos:

Attīstības stratēģija	1.mērķis, 1.IP
Attīstības programma	2.uzdevums, 1.RV, 3.uzdevums, 2.RV
Investīciju plāns	RV2 "Kultūra, radošums"

Tvērums (1)	Rīcības (2)	Atbildīgās institūcijas (AI) iesaistītās institūcijas (Iel) (3)
Tautas māksla <ul style="list-style-type: none"> Amatiermāksla (deja, mūzika, teātris, tēlotājmāksla) Amatniecība Tautas tradīcijas 	1.1 Nodrošināt pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošo valsts, reģiona un vietējas nozīmes kultūrvēsturisko objektu saglabāšanu, radīt apstākļus atsevišķu objektu konservācijai, izvērtēt iespēju veikt atsevišķu objektu nodošanu privātajam sektoram	AI: KP Iel: NKC, KNVO
	1.2 Sniegt iespējas amatiermāksliniekiem rīkot dažādus pasākumus, nodrošinot telpas, informatīvo resursu u.tml.	AI: KP Iel: FILB, MT, NKC, VB
	1.3 Atbalstīt dažādas amatnieku iniciatīvas, t.sk. izstāžu, meistarklašu, gadatirgu u.c. pasākumu rīkošanu, izceļot cilvēku ar īpašām vajadzībām radītos izstrādājumus	AI: KP Iel: KC, NKC, KNVO, VB, FILB
	1.4 Apvienot dažādu kultūras jomu amatierus interešu grupās jaunu prasmju apguvei, jaunradei un pieredzes un prasmju apmaiņai un tālāk nodošanai	AI: NKC Iel: KNVO

Mūsdienu un laikmetīgā kultūra <ul style="list-style-type: none"> • Deja, mūzika, • tēlotājmāksla • Profesionālais teātris • Multimediji • Digitālā kultūra • Dizains • Populārā kultūra 	1.5 Sniegt atbalstu laikmetīgās kultūras iniciatīvu īstenotājiem, t.sk. jaunu laikmetīgās kultūras kolektīvu un kopu izveidei un darbībai	AI: KP Iel: KC, NKC, KNVO, KIIE, VDT, VB, FILB
	1.6 Mērķtiecīgi atbalstīt Valmieras teātra darbību, īpaši augstvērtīgu pasākumu ar starptautisku dimensiju rīkošanu, kā arī veicināt teātra pasākumu pieejamību sabiedrībai	AI: VNP Iel: VDT
	1.7 Veicināt un atbalstīt radošās partnerības starp kultūras iestādēm un profesionāliem māksliniekiem, mākslas izglītības iestādēm, citām institūcijām Latvijā un starptautiski	AI: VNP Iel: KP, ZUSAN
	1.8 Attīstīt un plašāk izmantot digitalizāciju, dizaina iespējas un citas mūsdienu tehnoloģijas kultūras pasākumu reklamēšanā, noformēšanā, organizēšanā un norisēs, pieejamības nodrošināšanai klātienē un attālināti, t.sk. cilvēkiem ar īpašām vajadzībām (vieglā valoda, subtitri, audio nodrošinājums utt.)	AI: KP Iel: visas novada kultūras iestādes
	1.9 Veidot sabiedrības izpratni par mūsdienu/ laikmetīgās kultūras norisēm, iesaistot profesionālus dažādu žanru kultūras kuratorus un pedagogus	AI: KP Iel: KIIE, KC, NKC, ZUSAN, VB, FILB
	1.10 Organizēt un atbalstīt kvalitatīvus populārās kultūras (izklaides) pasākumus	AI: KP Iel: KC, KIIE, KNVO
Kultūras izglītība <ul style="list-style-type: none"> • Muzeju izglītojošā darbība • Bibliotēku izglītojošā darbība • Kultūras izglītības apguve (profesionālā vidējā, augstākā) • Neformālā jauniešu un pieaugušo izglītība • Pašvaldības kultūras iestāžu darbinieku izglītība 	1.11 Atbalstīt muzeju tīklojumu un muzeju kopēju piedāvājumu veidošanu – ceļojošo izstāžu u.c. pasākumu organizēšanu	AI: KP Iel: TP, VM, VNM, KNVO
	1.12 Attīstīt pētniecībā balstītu muzeju un kultūras mantojuma objektu piedāvājumu, veidojot kultūras izpratni un kompetences formālās izglītības, tālākizglītības un mūžizglītības ietvaros	AI: KP Iel: TP, VM, VNM, KNVO
	1.13 Nostiprināt un palielināt bibliotēku lomu formālajā un neformālajā izglītībā, kā arī latviešu valodas stiprināšanā, lasīšanas veicināšanā un digitālo prasmju attīstībā dažādām iedzīvotāju grupām	AI: VB Iel: FILB
	1.14 Nodrošināt novada iedzīvotājiem pieeju bibliotēku krājumam, izmantojot elektronisko kopkatalogu un starpbibliotēku abonementu, veicināt bibliotēku klātienē un attālināto pakalpojumu izmantošanu	AI: VB Iel: FILB

	1.15 Attīstīt novada mākslas un mūzikas izglītības iestādes par kultūrizglītības centriem	AI: KP Iel: IP, KIIE, ZUSAN
	1.16 Sekmēt mūsdienu darba tirgum atbilstošu kultūrizglītības programmu veidošanu un ieviešanu visās izglītības pakāpēs (augstākā, profesionālā vidējā, profesionālās ievirzes, interešu izglītība)	AI: IP Iel: KP, KIIE
	1.17 Izstrādāt kultūrizglītības kursu piedāvājumu pieaugušajiem, piedāvājot apgūt jaunas vai pilnveidot esošās zināšanas un prasmes, īpaši atbalstot kvalifikācijas paaugstināšanu kultūras profesijās	AI: IP Iel: KP, KIIE
	1.18 Atbalstīt iniciatīvas, kas sekmē darbam radošo industriju jomā nepieciešamo zināšanu un prasmju apguvi Valmieras novada izglītības iestādēs, t.sk. izglītību Vidzemes Augstskolā	AI: IP Iel: KP, KIIE, KNVO, ViA
	1.19 Veicināt kultūrizglītības un mākslu pedagogu, pašvaldības kultūras jomas speciālistu kvalifikācijas un kompetenču paaugstināšanu (īstermiņa un ilgtermiņa kursi, semināri, pieredzes apmaiņas un radošie braucieni uz ārvalstīm u.tml.)	AI: KP Iel: KIIE, KC, NKC
	1.20 Veicināt kultūrizglītības skolēnu, studentu un pedagogu iesaistīšanos starptautiskās apmaiņas programmās, mobilitātes projektos, stipendiju konkursos u.c.	AI: KP Iel: KIIE, ViA
	1.21 Radīt māksliniekiem iespējas piedalīties mākslinieku rezidencēs Valmieras novadā, citur Latvijā un ārvalstīs	AI: VNP Iel: KP, KC, KNVO, NKC

2. programma – Materiālās kultūrvides un mantojuma saglabāšana un attīstīšana

MANTOJUMS

RADOŠUMS

DALĪŠANĀS

Stratēģiskais mērķis (SM): Materiālās kultūrvides un mantojuma saglabāšana un attīstīšana

Atbilstošie mērķi un prioritātes Valmieras novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos:

Attīstības stratēģija	1.mērķis, 1.IP, 3.VTP
Attīstības programma	3.uzdevums, 2.RV, 6.RV
Investīciju plāns	RV2 "Kultūra, radošums"

Tvērums (1)	Rīcības (2)	Atbildīgās institūcijas (AI) iesaistītās institūcijas (Iel)
Kultūras pieminekļu un kultūrvietu apzināšana un sakārtošana	2.1 Nodrošināt pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošo valsts, reģiona un vietējas nozīmes kultūrvēsturisko objektu saglabāšanu, radīt apstākļus atsevišķu objektu konservācijai, izvērtēt iespēju veikt atsevišķu objektu nodošanu privātajam sektoram	AI: VNP Iel: KP, KC, NKC, AP
	2.2 Sadarbībā ar novada Tūrisma pārvaldi, Vidzemes plānošanas reģionu, citām novada un Vidzemes reģiona publiskā un privātā sektora institūcijām iekļaut novadā esošos kultūrvēsturiskos objektus tūrisma piedāvājumā	AI: VNP Iel: KP, TP, KC, KNVO, MT, NKC, ZUSAN, VM, VNM
	2.3 Izvērtēt iespējas un vajadzības rosināt kultūras mantojuma objektu iekļaušanu vietējas vai valsts nozīmes kultūras pieminekļu sarakstā	AI: VNP Iel: KP, KC, KNVO, MT, NKC, TP, VM, AP
	2.4 Veicināt sakrālā kultūras mantojuma saglabāšanu un izmantošanu kultūras norisēm	AI: KP Iel: KC, NKC, TP, AP

	2.5 Izstrādāt un atbalstīt starpdisciplināru projektu izstrādi kultūrvēsturisko objektu saglabāšanai, uzturēšanai un ilgtspējīgai izmantošanai	AI: KP Iel: KC, NKC, KNVO, MT, TP, VB, FILB, VM, VNM
	2.6 Izvietot kultūrziņas, norādes pie ēkām, kurās dzīvojuši ievērojami kultūras darbinieki, notikuši novadam un Latvijai nozīmīgi kultūras notikumi, kā arī citos veidos informēt sabiedrību par tiem	AI: KP Iel: MT, NKC, VM, VNM, KNVO, TP, ZUSAN, AP
Kultūras ainavu apzināšana un sakārtošana	2.7 Apzināt esošās kultūras ainavas, veicināt jaunu kultūras ainavu veidošanu novada teritorijā	AI: KP Iel: FILB, KNVO, MT, NKC, TP, ZUSAN, VB
	2.8 Pilsētplānošanā nodrošināt ainavu raksturojumu saglabāšanu, izcelšanu, vēsturisko pieminekļu integrēšanu ar dizaina ziņā kvalitatīvu publisko vidi	AI: VNP Iel: AN, KP, NKC, TP
	2.9 Atbalstīt jaunu tradicionālās un laikmetīgās mākslas vides objektu izveidi un izvietojumu novada teritorijā	AI: VNP Iel: AN, KNVO, KP, MT, NKC, TP, ZUSAN
	2.10 Sadarbībā ar novada Tūrisma pārvaldi, Vidzemes plānošanas reģionu, citām novada un Vidzemes reģiona publiskā un privātā sektora institūcijām iekļaut novadā esošās ainavas tūrisma piedāvājumā	AI: VNP Iel: KP, KNVO, MT, NKC, KNVO, TP, ZUSAN
Ēku un būvju pilnveidošana un izmantošana kultūrvides attīstībai • Mūsdienīgas ēkas • Industriālā mantojuma objekti	2.11 Pilnveidot Valmieras novada kultūras jomas objektus saskaņā ar aktuālo Investīciju plānu	AI: VNP Iel: AN, KP
	2.12 Atjaunojot kultūras iestāžu materiāli tehnisko bāzi un infrastruktūru, t.sk. nodrošināt vides pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	AI: VNP Iel: AP, KP, NKC, VNM, VB, FILB
	2.13 Atjaunot kultūrizglītības mācību iestāžu materiāli tehnisko bāzi	AI: VNP Iel: IP
	2.14 Pilnveidot esošo un veidot jaunu kultūras un radošo industriju infrastruktūru, t.sk. laikmetīgās mākslas centru, mākslas galeriju, tradicionālo prasmju amatu māju u.c.	AI: VNP Iel: KP, NKC, KIIE
	2.15 Atjaunot industriālā mantojuma objektus un izmantot to potenciālu kultūras norisēm	AI: VNP Iel: AP, KP, NKC, TP

Novada kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana	2.16 Pilnveidot muzeju krājumus un kolekcijas, nodrošinot novada kultūras vērtību un laikmetīgo izpausmju saglabāšanu	AI: VNP Iel: KP, NKC, NOVPE, TP, VB, FILB, VNM
	2.17 Attīstīt Latvijas nacionālā krājuma kolekciju digitalizācijas procesu, nodrošinot to pieejamību ikvienam interesentam	AI: VNP Iel: KP, NKC, NOVPE, TP, VB, FILB, VNM, AP
	2.18 Rosināt un iesaistīt novada kultūras mantojuma objektu īpašniekus un pārvaldniekus, t.sk. novadpētniecības ekspozīciju apsaimniekotājus, kultūrvēsturiskā mantojuma kolekciju veidošanā un pieejamības nodrošināšanā	AI: VNP Iel: KP, NKC, NOVPE, TP, VB, FILB, VNM, AP

3. programma – Nemateriālā kultūras mantojuma un tradīciju saglabāšana un attīstīšana

KOPIENAI

DALĪŠANĀS

RADOŠUMS

Stratēģiskais mērķis (SM): Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un tālāknodešana

Atbilstošie mērķi un prioritātes Valmieras novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos:

Attīstības stratēģija	1.mērķis, 1.IP, 1. VTP, 3.VTP
Attīstības programma	3.uzdevums, 2.RV
Investīciju plāns	RV2 "Kultūra, radošums"

Tvērums (1)	Rīcības (2)	Atbildīgās institūcijas (AI) iesaistītās institūcijas (Iel)
Dziesmusvētku tradīciju saglabāšana un tālāknodešana	3.1 Saglabāt, pilnveidot, attīstīt un popularizēt Dziesmusvētku kustības tradīciju, godinot Dikļus kā šīs tradīcijas šūpuli	AI: KP Iel: KC, KIIE, KNVO, NKC, TP, ZUSAN
	3.2 Atbalstīt mākslinieciskās pašdarbības kolektīvus (korus, deju kolektīvus, pūtēju orķestrus, folkloras kolektīvus, ansambļus, amatiereteātrus u.c.), kas piedalās Dziesmusvētku kustībā	AI: KP Iel: KC, NKC, KNVO, KIIE
	3.3 Nodrošināt novada kolektīvu dalību Vispārējos latviešu Dziesmu un Deju svētkos un Latvijas skolu jaunatnes Dziesmu un Deju svētkos	AI: VNP Iel: KP
	3.4 Veicināt mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu augstus sasniegumus Vispārējo latviešu Dziesmu un Deju svētku skatēs	AI: VNP Iel: KP, NKC

	3.5 Veicināt profesionālu mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu vadītāju iesaisti, uzturēt augstu motivāciju	AI: VNP Iel: KP, NKC
	3.6 Apkopot ar Dziesmusvētku kustību saistītos materiālus un liecības, veidot kvalitatīvu, mūsdienīgu ekspozīciju	AI: KP Iel: FILB, NKC, TP, VB, VM, VNM
Nemateriālā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, attīstība <ul style="list-style-type: none"> • Bibliotēku darbība nemateriālā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas jomā • Muzeju zinātniski pētnieciskais darbs • Kultūras vēstures apkopošana un saglabāšana • Novadpētniecība • Novadā esošā latviešu valodas dialekta saglabāšana 	3.7 Atbalstīt iniciatīvas, kas interaktīvā, izglītojošā formātā veido sabiedrības izpratni par novada kultūrvēsturisko mantojumu	AI: KP Iel: FILB, KNVO, NKC, VB, ZUSAN
	3.8 Radīt digitālu kultūras saturu un nodrošināt tā pieejamību, par pamatu izmantojot Valmieras bibliotēkas digitālo novadpētniecības platformu	AI: KP Iel: NKC, VB, FILB
	3.9 Stiprināt novada filiālbibliotēku prasmes izmantot digitālos medijus un multimedijus kultūras satura veidošanai un sniegšanai iedzīvotājiem	AI: VB Iel: FILB
	3.10 Stiprināt bibliotēkas kā resursu kultūrvēsturiskā mantojuma uzkrāšanai, glabāšanai un pārmantojamībai	AI: VB Iel: FILB
	3.11 Atbalstīt muzeju zinātniski pētniecisko darbu kultūras un vēstures jomā, nodrošināt kultūrvēstures pētniecības rezultātu pieejamību sabiedrībai	AI: KP Iel: VM, VNM
	3.12 Stimulēt novadpētniecības attīstību un novadpētnieku sadarbības tīklojuma izveidi un darbību	AI: KP Iel: MT, VM, VNM, VB, FILB, KNVO
	3.13 Veidot vienotu pieeju novadpētniecības materiālu sistematizēšanai un ekspozīciju veidošanai, t.sk. digitālo ekspozīciju izveidei (novadpētniecības digitālās atmiņas krājumi)	AI: KP Iel: VM, VNM, VB, FILB
	3.14 Izveidot amata vietu novadpētniecības materiālu kvalitatīvai atlasei, sistematizēšanai un sagatavošanai eksponēšanai, šim nolūkam piesaistot profesionālu speciālistu	AI: KP Iel: VM, VNM, KNVO
	3.15 Atbalstīt iniciatīvas novadā esošā latviešu valodas dialekta (izloksnes) saglabāšanai	AI: KP Iel: FILB, KNVO, VB, VM, VNM
	3.16 Apzināt un veicināt novada nemateriālā kultūras mantojuma iekļaušanu Latvijas un starptautiski atzītos aizsargājamo kultūras vērtību sarakstos	AI: KP Iel: FILB, VB, VM, VNM

Seno prasmju saglabāšana <ul style="list-style-type: none"> • Strenču plostnieki • Cimdu adīšana • Citas seno arodu prasmes 	3.17 Nodrošināt labvēlīgu vidi amatniecības tradīciju un prasmju saglabāšanai un nodošanai nākamajām paaudzēm, sasaistot tās ar radošo industriju sektoru (inovāciju pārnese, dizaina integrēšana u.c.)	AI: VNP Iel: KIIE, KNVO, KP, VM, VNM,
	3.18 Sniegt atbalstu seno arodu prasmju meistariem, nodrošinot telpas darbībai, informatīvos resursus u.c.	AI: KP Iel: KIIE, NKC, VM, VNM, ZUSAN
	3.19 Atbalstīt novada seno amata prasmju meistarību dažādos amatniecības, tūrisma un uzņēmējdarbības pasākumos, t.sk. Eiropas kultūras mantojuma dienās	AI: VNP Iel: KP, KC, NKC, TP, VM, ZUSAN

4. programma – Iedzīvotāju un kopienu iesaistes, sadarbības un līdzdalības veicināšana

KOPIENAI

PILSONISKĀ
AKTIVITĀTE

BIEDRĪBAS

Stratēģiskais mērķis (SM): Sabiedrības iesaiste un līdzdalība kultūras procesos

Atbilstošie mērķi un prioritātes Valmieras novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos:

Attīstības stratēģija	1.mērķis
Attīstības programma	2.uzdevums, 1.RV
Investīciju plāns	RV2 "Kultūra, radošums"

Tvērums (1)	Rīcības (2)	Atbildīgās institūcijas (AI) iesaistītās institūcijas (Iel)
Indivīdu līdzdalības, iesaistes un radošo izpausmju veicināšana	4.1 Atbalstīt iedzīvotāju iniciatīvas un iesaisti daudzveidīgās amatiermākslas aktivitātēs un kultūras piedāvājuma veidošanā	AI: VNP Iel: FILB, KC, KIIE, MT, VB, VM, VNM, AP
	4.2 Organizēt pasākumus un kultūras aktivitātes, kas stiprina iedzīvotāju patriotismu un piederības sajūtu valstij un novadam	AI: VNP Iel: FILB, KC, KIIE, KNVO, MT, NOVPE, VM, VB, VNM, ZUSAN, AP
	4.3 Iesaistīt sabiedrību un veicināt dažādu sabiedrības grupu līdzdalību kultūrvēsturiskā mantojuma pētniecībā un saglabāšanā	AI: VM Iel: FILB, KNVO, MT, NOVPE, VB, VM, VNM, AP
	4.4 Atbalstīt indivīdu mākslinieciskās iniciatīvas un izaugsmi, īpaši starptautisku sadarbību un mobilitāti	AI: KP Iel: KC, KIIE, KNVO, NKC, VDT, VM

	4.5 Izstrādāt atbalsta mehānismu, lai nodrošinātu iespējas sociāli mazaizsargātām sabiedrības grupām (cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, senioriem, cilvēkiem ar zemiem ienākumiem u.c.) apmeklēt kultūras pasākumus	AI: KP Iel: visas pašvaldības kultūras iestādes
Atbalsts kopienu kultūras iniciatīvām	4.6 Sniegt atbalstu dažādām kopienu rosinātām kultūras iniciatīvām	AI: KP Iel: FILB, KC, KNVO, NKC, VB, AP
	4.7 Atbalstīt pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas privātā sektora finansējuma piesaistei	AI: KP Iel: KNVO, MT
	4.8 Rosināt kopienas rūpēties par vēsturisko apkaimju kultūras mantojuma saglabāšanu, uzturēšanu un tālāknodešanu	AI: KP Iel: FILB, KIIE, MT, NOVPE, VM, VB, VNM, AP
	4.9 Kopienu stiprināšanas un saliedēšanas pasākumiem izmantot bibliotēkas, muzejus un novadpētniecības ekspozīciju vietas	AI: KP Iel: FILB, KNVO, MT, NOVPE, VB, VM, VNM, AP
Atbalsts kultūras sadarbības tīklojumu attīstībai <ul style="list-style-type: none"> • Radošās industrijas un to apvienības • Kultūras nevalstiskās organizācijas • Muižas un pilis • Sakrālās kultūrvietas 	4.10 Veicināt un atbalstīt sistēmisku, efektīvu sadarbību starp novada kultūras un kultūrizglītības jomas institūcijām, t.sk. sadarbību ar privātā un nevalstiskā sektora kultūras institūcijām	AI: KP Iel: FILB, IP, KIIE, KNVO, MT, NOVPE, VB
	4.11 Veidot un uzturēt sadarbību (izstādes, plenēri, vieslekcijas, nometnes, meistarklases u.c.) ar profesionāliem māksliniekiem un augstākām izglītības iestādēm Latvijā un ārvalstīs	AI: KC Iel: FILB, KIIE, NKC, KNVO, VDT, VB, VM
	4.12 Atbalstīt radošo industriju uzņēmumu un to tīklojumu veidošanos un kopīgas iniciatīvas, t.sk. mācību uzņēmumu veidošanu	AI: AP Iel: KIIE, KNVO, KPUAN, ViA
	4.13 Veicināt kultūras NVO darbību, savstarpējo sadarbību un sadarbību ar citām kultūras institūcijām novadā, valstī, starptautiski	AI: KP Iel: MT, KNVO
	4.14 Atbalstīt novada muižu un piļu tīkla attīstību un darbību	AI: MT Iel: KP, KNVO, TP, ZUSAN, AP
	4.15 Atbalstīt kultūras sakrālā mantojuma (baznīcu) kā kultūrvietu darbību	AI: KP Iel: Baznīcu draudzes, AP

	4.16 Organizēt tīklošanās, kopprojektus, seminārus, konferences un citus uzņēmējdarbību un radošo industriju attīstību veicinošus pasākumus	AI: KP Iel: visas
	4.17 Organizēt starpdisciplinārus kultūras pasākumus, kuros mijiedarbojas radošo industriju un tradicionālo uzņēmējdarbības nozaru pārstāvji	AI: KP Iel: KC, KIIE, KNVO, NKC, TP, ViA

Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

Rīcības kultūras pārvaldībai

TAISNĪGUMS

KOPIENAS
ATTĪSTĪBA

ATTIECĪBAS

UZTICAMĪBA

Lai nodrošinātu rīcību programmu izpildi, nepieciešama efektīva kultūras procesu **PĀRVALDĪBA**. Pieņemot jauno kultūras stratēģiju, Valmieras novada pašvaldība septiņu gadu laikā vēlas izveidot kultūrvidi un sistēmu, kurā: (a) saliedēti un prasmīgi darbojas lietpratīga pārvaldes komanda, kurā iesaistīti novada kultūras iestāžu vadošie darbinieki; (b) pastāv stipras un prasmīgas kultūras iestādes ar kompetentiem un radošiem darbiniekiem, kas savstarpēji sadarbojas, spējot radīt un īstenot kultūras piedāvājumu, kas ir pievilcīgs un saistošs gan novada iedzīvotājiem, gan tā viesiem un sadarbības partneriem; (c) tiek veicinātas iedzīvotāju pašiniciatīvas un nodrošinātas līdzdalības iespējas. Zemāk ir aprakstītas rīcības, kas nepieciešamas kultūras sistēmas un procesu pilnveidošanai.

Nr. p.k.	Rīcības	Atbildīgās institūcijas (AI), iesaistītās institūcijas (Iel)
1.	Nostiprināt pašvaldības apvienību teritorijā esošo kultūras iestāžu sadarbību kultūras pasākumu plānošanā, realizācijā un informācijas izplatīšanā	AI: VNP Iel: KP, NKC, ZUSAN
2.	Savstarpēji koordinēt novada tradicionālos kultūras pasākumus, operatīvi aktualizējot kopīgo pasākumu kalendāru, t.sk. iesaistot privātā sektora kultūras iestādes	AI: KP Iel: visas
3.	Izstrādāt vadlīnijas novada kultūras notikumu komunikācijai un mārketingam saskaņā ar novada pašvaldības vizuālās identitātes un zīmola stratēģiju	AI: KP Iel: visas
4.	Stratēģijas īstenošanas laika periodā katru gadu sagatavot novada kultūras nozares izvērtējumu/pārskatu	AI: KP Iel: visas
5.	Regulāri informēt iedzīvotājus par kultūras norisēm un kultūras procesiem pašvaldībai pieejamos komunikācijas kanālos un resursos	AI: ZUSAN, KP Iel: KC, NKC, TP, ZUSAN
6.	Apzināt Valmieras novada radošo industriju uzņēmumus, veicināt to savstarpēju sadarbību un sadarbību ar citām kultūras institūcijām un organizācijām	AI: VNP Iel: KP, ViA
7.	Iesaistīt nozaru profesionāļus kultūras pasākumu organizēšanā (piemēram, mākslinieciskā programma, režija, scenogrāfija, horeogrāfija utt.) nolūkā stiprināt novada kultūras darbinieku spējas	AI: VNP Iel: KP, KC, NKC, VDT, VM
8.	Kultūras komunikācijā izcelt Valmieras novada talantus, radošās personības, sasniegumus u.c.	AI: VNP Iel: KP, TP, ZUSAN
9.	Izmantot <i>Europe Direct</i> informācijas centra iespējas Valmieras novada popularizēšanai	AI: VB Iel: FILB, KP, ZUSAN

10.	Rosināt un stiprināt novada kultūras iestāžu un organizāciju dalību starptautiskos kultūras tīklojumos	AI: KP Iel: NKC, VB, FILB, TP, ZUSAN, KNVO, ViA, VDT
11.	Sadarbībā ar Tūrisma pārvaldi apzināt un stiprināt kultūras pasākumu un kultūrvietu eksporta potenciālu	AI: KP Iel: TP, ZUSAN
12.	Popularizēt novada kultūras piedāvājumu starptautiskās organizācijās un sadarbības tīklojumos, pasākumos (izstādēs, gadatirgos, konferencēs u.c.)	AI: KP Iel: NKC, VB, FILB, TP, ZUSAN, KNVO, ViA, VDT
13.	Īstenot novadā starptautiskus kultūras pasākumus (viesizrādes, koncertus, festivālus u.c.), t.sk. pasākumus ar augstu eksporta potenciālu	AI: VNP Iel: KP, KNVO, NKC, VDT
14.	Veidot sadarbību kultūras jomā ar ārvalstu vēstniecībām un starptautiskām institūcijām Latvijā	AI: VNP Iel: KP, IP, NKC, ZUSAN
15.	Izvērtēt iespējas un rosināt kultūras nozares konsultatīvās padomes izveidi un darbību, t.sk., nodrošināt pilsoniskās sabiedrības pārstāvību	AI: KP Iel: VNP
16.	Nodrošināt stabilu pašvaldības finansējumu kultūras jomai	AI: VNP Iel: KP
17.	Piesaisīt ārēju finansējumu kultūrvides attīstībai un kultūras notikumu īstenošanai, t.sk. izmantojot ziedošanas, filantropijas un mecenātisma iniciatīvas	AI: VNP Iel: visas
18.	Izveidot finanšu instrumentu kultūrvēsturiskā mantojuma ilgtspējīgai izmantošanai	AI: VNP Iel: KP, TP
19.	Atjaunināt un uzturēt aktuālu kultūras objektu kartējumu un nodrošināt tā pieejamību	AI: KP Iel: VNP
20.	Atbalstīt ar dzīvojamo fondu kultūras jomas darbiniekus	AI: VNP Iel: KP

Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

Sasniedzamie rādītāji

Stratēģijas galvenais nolūks ir būtiski stiprināt kultūrvides attīstībai nepieciešamos cilvēkresursus, kuri spēj radīt un nodrošināt kvalitatīvus kultūras pasākumus, un veidot ciešākus un efektīvākus kultūras darbinieku un iestāžu sadarbības mehānismus. Lai novērtētu virzību uz stratēģisko mērķu sasniegšanu, ir noteikti galvenie rādītāji, kas ļaus konstatēt izmaiņas, tendences, novērtēt kultūras iestāžu sasniegumus. Snieguma rādītāji tiks novērtēti galvenokārt kvantitatīvā izteiksmē, iespēju robežās iekļaujot kvalitatīvos rādītājus, kuros vērtība ne vienmēr korelē ar kvantitāti. Kā bāzes vērtība ir izmantoti dati no pašvaldības 2023. gada publiskā pārskata un citiem pašvaldības dokumentiem.

Ņemot vērā iedzīvotāju skaita samazināšanās tendenci novadā, atsevišķos rādītājos stratēģijas ieviešanas periodā ir iespējams skaitlisks samazinājums. Šie rādītāji tiks izvērtēti kontekstā ar citiem sabiedrības dzīvi raksturojošiem procesiem. Piemēram, bibliotēkas veic nozīmīgu sociālo un informatīvo funkciju, tāpēc apmeklētāju skaita izmaiņas tiks vērtētas kontekstā ar iedzīvotāju skaitu attiecīgajā teritorijā un dažādu citu pamatpakalpojumu pieejamību.

Rādītāji	2023. gads	2030. gads
Pašvaldības kultūras centros organizēto notikumu kopējais skaits	997	~900
Pašvaldības kultūras centru pasākumu apmeklētāju skaits	233 500	+ 2%
Pašvaldības kultūras centros notikušo pasākumu kopējais apmeklējumu skaits	1 043 077	+2%
Amatiermākslas kolektīvu skaits	129	~120
Amatiermākslas kolektīvos iesaistīto dalībnieku skaits	3 200	~3300
Amatiermākslas kolektīvos iesaistīto novada iedzīvotāju īpatsvars (% no iedzīvotāju skaita)	6,32	6,5
Kolektīvu un dalībnieku skaits, kas piedalījušies 2023. gada Vispārējās latviešu Dziesmu un Deju svētkos	59 / 1348	~55/1350
Vispārējo latviešu Dziesmu un Deju svētku atlases skatēs augstu sniegumu (pirmā un augstākā grupa) uzrādījušo kolektīvu īpatsvars (% no skatēs piedalījušos kolektīvu skaita)	67,6	+2%
Bibliotēku aktīvo lietotāju skaits	16 496	+2%
Fizisko apmeklējumu kopskaits novada bibliotēkās	171 753	+2%
Bibliotēku aktīvo lietotāju īpatsvars (% no novada iedzīvotāju skaita)	32,8	34
Bibliotēku organizēto norišu skaits	1 317	~1200
Muzeju rīkoto pasākumu skaits, t.sk. izstādes (arī ceļojošās) un tematiskie pasākumi	117	~100
Muzeju apmeklētāju skaits	65 849	+2%

PIEDERĪBA

Teātra apmeklētāju skaits	45 000	+5 %
Novadpētniecības ekspozīciju un privāto kultūrvēstures kolekciju skaits	16	Saglabājas
Novada kultūras iestāžu saņemtās ar kultūras procesiem saistītās nacionālās, starptautiskās nominācijas un balvas (vidēji gadā 2024.-2030. gada periodā)	6	vismaz 4
Pozitīvs iedzīvotāju vērtējums par kultūras un izklaides pakalpojumu kvalitāti, %	70	75 %
Iedzīvotāju īpatsvars, kuri apmeklē kultūras un izklaides pasākumus (vismaz vienu reizi gadā), %	66	70 %
Pašvaldības atbalsts kultūrvēsturiskā un sakrālā mantojuma objektiem (projektu skaits un finansējums, tūkst. eiro)	14 / 102 887	16/ +10 %
Pašvaldības atbalsts iedzīvotāju iniciatīvām (t.sk. biedrībām) projektu konkursu kārtībā (projektu skaits un finansējums, tūkst. eiro)	44 / 40 207	50/ + 50 %
Finansējums kultūrai, atpūtai un reliģijai (milj. eiro un % no pašvaldības pamatbudžeta)*	8,16 / 7,02	9 milj./8%

Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

Finansējuma avoti

Stratēģijas īstenošanas vajadzībām ir apzināti finansējuma avoti, kas potenciāli var tikt izmantoti līdzekļu piesaistei radošajām iniciatīvām, kultūras jomas darbinieku darbības spēju pilnveidei un stiprināšanai, kultūras mantojuma saglabāšanai, iedzīvotāju līdzdalības un aktivitātes veicināšanai un kultūras infrastruktūras attīstībai. Ņemot vērā stratēģijas īstenošanas laika periodu, finansējuma avoti periodiski ir jāpārskata un jāaktualizē.

Kultūras norises var tikt radītas un īstenotas, izmantojot a) nacionālo finansējumu (pašvaldības, valsts budžeta līdzekļi un mērķdotācijas), b) ES fondu un programmu finansējumu, c) citu nacionālo un ārvalstu fondu un programmu finansējumu, d) privātās iniciatīvas (ziedojumi, filantropija, mecenātisms), kā arī e) iedzīvotāju līdzmaksājumu.

Valmieras novada attīstības programmas 2022. – 2028. gadam Investīciju plānā ir paredzētas investīcijas kultūras infrastruktūras attīstībai, izmantojot dažādus finanšu avotus: a) iekšējos (pašvaldības finansējums) un b) ārējos (valsts, ES fondu un programmu, citu finansētāju finansējums).

Iniciatīvas, finansēšanas programmas / Atbalsta jomas	Kultūras norises, mākslinieciskās iniciatīvas	Radošās industrijas, t.sk. mediji	Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana	Sabiedrības/iedzīvotāju iesaiste un līdzdalība, t.sk. jauniešu iniciatīvas	Vide un ilgtspēja, t.sk. infrastruktūra	Izglītība, t.sk. digitālo prasmju apguve	Eiropas dimensija un vērtības
Atbilstošās rīcības programmas stratēģijā (norādīts numurs) →	1., 3.	1.	2., 3.	4.	2.	1., 4.	2., 4.
Eiropas Savienības programmas un iniciatīvas (2021-2027)							
1. Programma “Radošā Eiropa” https://culture.ec.europa.eu/creative-europe , https://culture.ec.europa.eu/sites/default/files/2021-11/cultureu-funding-guide.pdf							
4.1. Kultūras norišu apakšprogramma kultūras mantojuma saglabāšanas, arhitektūras, dizaina, literatūras, mūzikas un mākslu jomās https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-culture-strand	X		X	X	X	X	X
1.2. Mediju apakšprogramma sadarbībai, talantu attīstības veicināšanai, inovatīvu risinājumu atbalstam un visu paaudžu auditoriju iesaistei kultūras norisēs https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-media-strand	X	X					X
1.3. Starpnozarju apakšprogramma kultūras politikas pilnveidei, inovatīvu risinājumu ieviešanai visās kultūras jomās u.c. https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/cross-sectoral-strand	X	X			X		X
2. Programma “Horizon Europe” https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home							
2.1. Kultūra, radošums un iekļaujoša sabiedrība attiecībā uz kultūras mantojumu, sociālo un ekonomisko transformāciju, demokrātiju https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/cluster-2-culture-creativity-and-inclusive-society_en	X	X	X	X	X	X	X

2.2. Digitalizācija, industrija un kosmos – jaunu tehnoloģiju, konkurētspējīgu un uzticamu tehnoloģiju radīšanai un ieviešanai, t.sk. digitālo tehnoloģiju un mākslīgā intelekta jomās https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/cluster-4-digital-industry-and-space_en		X			X	X	X
2.3. Eiropas Kultūras mantojuma sadarbības platformas izveide, kultūras mantojuma saglabāšanai, restaurācijai un atjaunošanai, nodrošinot progresīvas tehnoloģijas artefaktu digitalizācijai un mākslas darbu izpētei https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/cultural-heritage-and-cultural-and-creative-industries-ccis/cultural-heritage-cloud_en			X				
3. Erasmus+ programma https://erasmus-plus.ec.europa.eu/							
3.1. Profesionālā izglītība un apmācības zināšanu, prasmju un kompetenču apguvei un pilnveidei profesionālās ievirzes izglītības iestādē) (īstermiņa un ilgtermiņa projekti) https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities/organisations/learning-mobility-of-individuals/vocational-education-training				X		X	X
3.2. Pieaugušo izglītība zināšanu, prasmju un kompetenču apguvei un pilnveidei, t.sk. kultūras jomā (īstermiņa un ilgtermiņa projekti) https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities/opportunities-for-organisations/learning-mobility-of-individuals/adult-education						X	X
3.3. Sadarbība starp organizācijām un institūcijām inovatīvu pieeju apmaiņai un/vai pārņemšanai https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities/opportunities-for-organisations/cooperation-among-organisations-and-institutions				X		X	
3.4. Atbalsts politikai attīstībai un sadarbībai, t.sk. kultūras jomā https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-b/key-action-3				X			
4. Programma “Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības” https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme_en ; https://www.km.gov.lv/lv/es-programma-pilsoni-vienlidziba-tiesibas-un-vertibas-cerv-2021-2027							
4.1. Pilsētu sadraudzība pilsoņu sapratnes, draudzības, piederības sajūtas ES veicināšanai, saiknes starp pašvaldībām un iedzīvotājiem stiprināšanai https://www.km.gov.lv/lv/cerv-tt				X	X	X	X
4.2. Pilsētu tīkli iespēju pašvaldībām attīstīt lielāka mēroga projektus, lai palielinātu savu iniciatīvu ietekmi un ilgtspēju un rosinātu iedzīvotāju līdzdalību sabiedrības dzīves norisēs https://www.km.gov.lv/lv/cervtownnt	X	X	X	X	X	X	X

4.3. Eiropas vērtības – atbalsta pilsoniskās sabiedrības organizācijas demokrātisku procesu veicināšanai https://www.km.gov.lv/lv/union-values23				X			X
5. Eiropas Savienības teritoriālās sadarbības programmas (INTERREG) https://www.interreg.lv/lv/							
5.1. Igaunijas-Latvijas programma https://estlat.eu/en/for-applicants/calls	X		X	X	X		
5.2. Centrālā Baltijas jūras reģiona programma, 7.mērķis. https://centralbaltic.eu/				X	X	X	
5.3. Baltijas jūras reģiona programma, 1. un 4.prioritāte. https://interreg-baltic.eu/wp-content/uploads/2024/05/2024.05.13_BSR_Programme-Manual_version-8.0_CLEAN.pdf		X			X		
5.4. URBACT IV programma https://urbact.eu/get-involved#submenu		X	X	X	X		
5.5. INTERREG EUROPE programma, prioritātes: Viedā Eiropa, Vairāk sociāla Eiropa. https://www.interregeurope.eu/discover-the-programme		X		X	X		
6. ES fondu programmas, kuras administrē Latvijas institūcijas https://www.cfla.gov.lv/lv/es-fondi-2021-2027							
6.1. Eiropas Sociālais fonds – pieaugušo prasmju attīstība, aktīva iekļaušana, darba apstākļu uzlabošana https://www.esfondi.lv/par-es-fonciem/es-fondi-un-citi-finansu-instrumenti/kohezijaspolitika/eiropas-socialais-fonds/nodarbinatiba-un-sociala-inovacija-easi						X	
6.2. Eiropas Reģionālās attīstības fonds - atbalsts vietējās ekonomikas, t.sk. tūrisma un kultūras mantojuma saglabāšanai, pašvaldību digitalizācijai (viedās pašvaldības) https://www.esfondi.lv/par-es-fonciem/es-fondi-un-citi-finansu-instrumenti/kohezijaspolitika/eiropas-reģionalas-attistibas-fonds				X	X	X	
6.3. Atvēršanas fonds - uzņēmumu digitālo prasmju attīstība https://www.cfla.gov.lv/lv/atveselosanas-fonds						X	
6.4. Kopējās lauksaimniecības politikas LEADER iniciatīva https://www.laukutikls.lv/nozares/lauku-telpa/leader	X	X	X	X	X	X	
7. Citu ārvalstu donoru finansētas programmas							
7.1. Starptautiskais laikmetīgās kultūras sadarbības tīkls https://www.ietm.org/en/projects/perform-europe-0	X						

7.2. ASV vēstniecības Mazo grantu programma https://lv.usembassy.gov/lv/education-culture-lv/grants-lv/							X
7.3. Prinča Klausa fonda mazo kultūras projektu programma https://princeclausfund.nl/about	X						
7.4. Ziemeļvalstu kultūras un mākslas programma https://norden.lv/en/funding-programmes/nordic-culture-and-art-programme/	X						
7.5. TelepART – mobilitātes atbalsts kultūras jomā https://applytelepart.com/	X						
7.6. The European Heritage Awards / Europa Nostra Awards – atbalsts iniciatīvām materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai un uzlabošanai https://www.europeanheritageawards.eu/about/	X		X				
7.7. Britu Padome Latvijā – atbalsts kultūras un pilsoniskās sabiedrības iniciatīvām https://www.britishcouncil.lv/programmas/maksla	X			X			X
7.8. Gētes fonds – Vācijas un Latvijas kultūras apmaiņas projekti https://www.goethe.de/ins/lv/lv/index.html	X						
7.9. Ibsena fonds - stipendijas inovatīviem skatuves mākslas projektiem https://ibsenscope.com/grants/	X						
7.10. Francijas institūts Latvijā – radoši braucieni uz Franciju kultūras jomas profesionāļiem https://www.institut-francais.lv/appels-a-candidatures/#/							
8. Citas Latvijā pieejamās atbalsta programmas, iniciatīvas							
8.1. Valsts Kultūrkapitāla fonds https://www.kkf.lv/	X	X		X	X	X	
8.2. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde – finansējums kultūras pieminekļu izpētei un publiski pieejamu valsts nozīmes kultūras pieminekļu konservācijai un restaurācijai https://www.nkmp.gov.lv/lv/parvaldes-sniegtie-pakalpojumi					X		
8.3. Sabiedrības integrācijas fonds – mazākumtautību un sabiedrības saliedētības programma https://www.sif.gov.lv/lv/projektu-konkursi				X			
8.4. Borisa un Ināras Teterevu fonds – atbalsts kultūras projektiem https://www.teterevufonds.lv/	X			X			
8.5. Valmieras novada fonds https://www.vnf.lv/	X						

Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

Stratēģijas realizācija un ieviešanas process

UZTICAMĪBA

Stratēģijas realizācijas pamatprincipi kultūrvides un pakalpojumu attīstībai un pilnveidei

Iekļaujošs izstrādes process, iesaistot novada un ārējus kultūras nozares un citu jomu speciālistus;

Savstarpēja mijiedarbība un papildinātība ar saistītajām jomām: izglītība, tūrisms, ekonomika;

Iedzīvotāju līdzdalības veicināšana, saskaņotība ar sabiedrības interesēm un vajadzībām;

Sadarbība starp kultūras piedāvājumu veidojošajām publiskajām un privātajām iestādēm;

Saskaņotība ar dažādu līmeņu plānošanas dokumentiem;

Reālu, izpildāmu rīcības plānu sagatavošana, kas balstās kultūrvidei esošajos cilvēkresursos, iestrādēs, apzinātajās materiāltechniskajās un finanšu iespējās

STRATĒĢIJAS IEVIEŠANAS PROCESA PĀRRAUDZĪBA

Lai nodrošinātu Attīstības stratēģijas mērķu sasniegšanu, katru gadu Kultūras pārvaldes vadītāja vadībā tiek veikta stratēģijas ieviešanas pārraudzība. Tā ietver kultūras norišu informācijas apkopošanu, analīzi un izvērtēšanu. Katru gadu tiks sagatavots novada kultūras nozares izvērtējums/pārskats. Stratēģijas ieviešanas pēdējā gada noslēgumā (2030. gads), balstoties uz apkopoto informāciju un datiem, Kultūras pārvaldes vadītāja vadībā tiek sagatavots vispārējs stratēģijas ieviešanas pārskats, kuru iesniedz novada pašvaldības domei.

STRATĒĢIJAS AKTUALIZĀCIJA

Stratēģija var tikt periodiski aktualizēta atbilstoši Eiropas Savienības, nacionālajiem attīstības plāniem un nākamā plānošanas perioda attīstības mērķiem un prioritātēm kā arī ar stratēģijas ieviešanu tieši saistītiem jauniem vai aktualizētiem normatīvajiem aktiem un iniciatīvām. Piemēram, iniciatīvām, kas saistītas ar "Pašvaldību likumā" iekļauto regulējumu attiecībā uz iedzīvotāju padomju izveidi un darbību.. Stratēģijas aktualizāciju var ierosināt Valmieras novada pašvaldības dome vai Kultūras pārvalde.

Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija
2024. - 2030. gadam

PIELIKUMI

Stiprās puses	Vājās puses
<p><u>Kopīgie aspekti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bagātīgs kultūrvēsturiskais mantojums, spēcīgas kultūras un amatiermākslas tradīcijas, novads – latviešu Dziesmusvētku vēsturiskais “šūpulis” • Daudzveidīga novada kultūrtelpa, plašs kultūras institūciju tīkls, kurā ir iespējas izpausties dažādos žanros un formātā • Kultūras iestāžu vadītāju vadības prasmes, profesionālā pieredze • Kultūras iestāžu iniciatīvas un norises veicina iedzīvotāju līdzdalību un stiprina kultūras identitāti • Labas iestrādnēs kultūras iestāžu sadarbības tīklojumu veidošanā un attīstībā • Profesionālā teātra esamība novadā • Dalība starptautiska līmeņa projektos nodrošina jaunu aktivitāšu īstenošanas iespējas, darbinieku profesionālo izaugsmi un motivāciju • Pašvaldības atbalsts un finansējums kultūras iestādēm, organizācijām un kultūras projektiem • Vienots lielāko kultūras pasākumu plāns (norišu kalendārs) <p><u>Kultūras centri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Daudz dažādu kultūras kolektīvu, aktīva to līdzdalība novada kultūras pasākumos, Dziesmusvētku kustībā • Plašs un daudzveidīgs kultūras norišu piedāvājums • Novada Kultūras pārvaldes atbalsts, uzticēšanās • Tiešs kontakts ar cilvēkiem – radošu, atsaucīgu, talantīgu novada iedzīvotāju iesaiste un iesaistīšanās kultūras procesos <p><u>Bibliotēkas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Spēcīgs novada bibliotēku tīkls, kas nodrošina pieeju bibliotēku krājumam, informācijas resursiem un pakalpojumiem • Izglītots, profesionāls, radošs un darbībā elastīgs personāls • Telpu un tehnoloģiju nodrošinājums bibliotekāro pakalpojumu sniegšanai • Plaša partnerība vietējā, nacionālā, starptautiskā mērogā <p><u>Muzeji</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sakārtota muzeju pārvaldības sistēma • Akreditētajiem muzejiem katram ir sava specifiskā niša 	<p><u>Kopīgie aspekti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kultūras nozares attīstības stratēģijas trūkums • Grūtības piesaistīt jaunus kultūras nozares profesionāļus darbam nozarē, it īpaši ārpus Valmieras pilsētas • Nepietiekams finansējums kultūras pasākumiem, jaunām iniciatīvām • Atsevišķās novada apvienībās nepietiekama sadarbība starp administratīvo struktūrvienību un kultūras iestādēm • Salīdzinoši zems kultūras darbinieku atalgojuma līmenis, kas veicina kadru mainību • Vāja kopējā izpratne par laikmetīgās kultūras norisēm un procesiem • Zems iedzīvotāju kultūras pašiniciatīvu līmenis • Daļai iedzīvotāju nav intereses par kultūras norisēm • Kultūras procesus būtiski ietekmē kultūras darbinieku nespēja sadarboties, iniciēt, radīt un vadīt norises • Iedzīvotāju skaita samazināšanās pagastos • Vides pieejamības ierobežojumi (novadā nav vides pieejamības politikas) • Kultūras iestādēm ierobežotas mārketinga iespējas un zināšanas par komunikāciju • Novadā īstenoto “lielo” kultūras pasākumu pārklāšanās <p><u>Kultūras centri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Augstas kultūras centru uzturēšanas un pasākumu organizēšanas (tehniskā nodrošinājuma) izmaksas • Nepietiekama sadarbība starp kultūras centriem • Nepietiekams budžets kultūras pasākumiem <p><u>Bibliotēkas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekams kvalificētu darbinieku skaits pagastu bibliotēkās, ierobežotas spējas esošās slodzes ietvarā nodrošināt visas nepieciešamās funkcijas (bibliotekārs, saimnieciskais darbs, VPC funkcija, sociālā funkcija) • Lēnais tehnoloģiju (soft, hard) nomaiņas temps apgrūtina inovāciju ieviešanu <p><u>Muzeji</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekami resursi zinātniski pētnieciskajai darbībai • Salīdzinoši maza grupu apmeklētāju plūsma • Mazajos muzejos nepietiekošs piedāvājums svešvalodās

<ul style="list-style-type: none"> • Ir izveidots un darbojas muzeju tīklojums • Nozīmīgs sabiedrības un NVO sektora atbalsts <p><u>Novadpētniecība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Daudzveidīgs un plašs novadpētniecības materiālu krājums • Publiskai apskatei pieejamas ekspozīcijas • Vietējo iedzīvotāju aktīva līdzdalība, iesaiste novadpētniecības krājumu veidošanā un uzturēšanā • Privātā sektora vēlme nodot novadpētniecības krājumus publiskai apskatei <p><u>Muižas un pilis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liels muižu un piļu skaits novadā, t.sk. pašvaldības īpašumā vai valdījumā esošās muižas • Autentisku teritoriju saglabāšana • Reāli funkcionējošs muižu tīkls, atvērtība kopīgām iniciatīvām • Publisku kultūras pasākumu organizēšana • Latvijas un ārvalstu ceļotāju pieaugoša interese par muižām un pilīm <p><u>Kultūrizglītības (profesionālās ievirzes) iestādes</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Iespējas un prasmes veidot profesionālus mūzikas un mākslas pasākumus kā vietas vizītkarti • Aktīva piedalīšanās Dziesmusvētku kustības norisēs • Profesionāli kultūras jomas pedagogi • Daudzveidīgs kultūrizglītības piedāvājums, interešu kultūrizglītība • Sadarbība ar novada bibliotēkām • Iestāžu iesaiste starptautiskās partnerībās, projektos <p><u>Kultūras pieminekļi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Laba sadarbība ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi • Pašvaldības ieinteresētība pieminekļu apzināšanā un saglabāšanā • Izveidots vietējās nozīmes kultūras pieminekļu saraksts <p><u>Kultūras infrastruktūra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kultūras infrastruktūras pārklājums visā novada teritorijā • Pašvaldības kultūras infrastruktūra kopumā ir vērtējama kā laba, iepriekšējos gados veiktas nozīmīgas investīcijas 	<ul style="list-style-type: none"> • Salīdzinoši zema muzeju piedāvājuma eksportspēja <p><u>Novadpētniecība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Trūkst novadpētniecības ekspozīciju vadlīniju • Krājumu/ekspozīciju veidotājiem trūkst zināšanu un prasmju kvalitatīvi organizēt un sistematizēt krājumus, veidot atbilstošas ekspozīcijas • Šobrīd atsevišķām ekspozīcijām zems kultūras tūrisma potenciāls <p><u>Muižas un pilis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dažas muižas vai to daļas ir sliktā tehniskā stāvoklī, kas apgrūtina vai liedz to izmantošanu • Daļā muižu nenotiek darbība, tās nav pieejamas • Muižu īpašniekiem un pārvaldniekiem trūkst zināšanu specifiskās jomās • Nepietiekams publiskais un privātais finansējums <p><u>Kultūrizglītības (profesionālās ievirzes) iestādes</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vāja sadarbība starp novada kultūrizglītības iestādēm • Pedagogu nepietiekamība mazajās iestādēs (mazas slodzes, zema alga, mobilitāte) • Neskaidrība par nākotni (vieta, telpas) <p><u>Kultūras pieminekļi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vāja konkrētās vietas iedzīvotāju un/vai īpašnieku iesaiste pieminekļu apzināšanā un uzturēšanā • Ierobežota sasniedzamība <p><u>Kultūras infrastruktūra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Atsevišķiem pašvaldības kultūras infrastruktūras objektiem nepieciešama atjaunošana, t.sk. energoefektivitātes uzlabojumi
---	---

Iespējas	Draudi
<p><u>Kopīgie aspekti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Esošais Valmieras novada kultūrvēsturiskais mantojums, saglabātās tradīcijas, pārvaldība un profesionāli darbinieki kā pamats kvalitatīvai un sekmīgai turpmākai darbībai un attīstībai • EKG iestrādnēs un izveidotie sadarbības tīkli un kontakti • Plašas iespējas īstenot kopienas saliedēšanas pasākumus vietējā, nacionālā un starptautiskā mērogā 	<p><u>Kopīgie aspekti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Iestādes, organizācijas pārāk maz savstarpēji sadarbojas • Trūkst stratēģiska pasākumu piedāvājuma kopskata • Pašvaldības budžeta nepietiekamība kultūras projektu un jaunu iniciatīvu atbalstīšanai • Valmieras novada atpazīstamība ārpus reģiona vāji saistīta ar kultūru • Politiskā atbalsta trūkums kultūras jomai

- Savlaicīga ikgadējā kultūras pasākumu plāna izstrādāšana un apstiprināšana
- Kultūras pasākumu koordinācijas pilnveide
- Regulāra novada un Latvijas sabiedrības informēšana par kultūras notikumiem un ar tiem saistītajām norisēm
- Novada kultūras notikumu komunikācijas un mārketinga politikas izveide un īstenošana
- Vietējo un ārvalstu profesionāļu iesaiste novada kultūras norisēs
- Starptautiskās iniciatīvās, t.sk. projektos, var piedalīties dažādas kultūras iestādes, kolektīvi, interešenti pilsētās un lauku teritorijās
- Ārējā finansējuma piesaistei pieejamas daudzveidīgas programmas, fondi u.tml.
- Jaunu kultūras pasākumu realizēšana un attīstīšana, mērķtiecīgi investējot pasākumu attīstībā un izvērtējot to ilgtspēju
- Profesionālu nozares speciālistu piesaiste kultūras pasākumu un procesu realizācijā
- Kultūrtūrisma attīstība, ņemot vērā novada ģeogrāfisko novietojumu un iespējas
- Iedzīvotāju iesaistīšana kultūras notikumu plānošanā, organizējot neformālas domapmaiņas ar iedzīvotājiem
- Atsevišķu funkciju deleģēšana kultūras organizācijām, kas atslogotu pienākumu slogu pašvaldības iestādēm
- Esošās kultūras infrastruktūras sakārtošana, plānoto investīciju projektu realizācija
- Kultūras iestāžu materiālās, tehniskās bāzes regulāra atjaunošana
- Sadarbību attīstīšana starp pašvaldību un nevalstiskā sektora organizācijām, blakus novadiem un pašvaldībām
- Unikālu – novadam raksturīgu kultūras produktu veidošana, iesaistot vietējās radošās personības
- Novada pilsētu un pagastu identitātes stiprināšana, akcentējot katra īpašo pienesumu novada kultūras daudzveidības nodrošināšanā
- Daudzveidīgs un laikmetīgs kultūras pakalpojumu klāsts dažādām sabiedrības grupām, ceļot iedzīvotāju dzīves kvalitāti

Kultūras centri

- Sadarbības paplašināšana un kopīgu pasākumu organizēšana
- Savstarpēji saskaņota kultūras norišu plānošana
- Izbraukuma kultūras norišu organizēšana
- Pieaug ārējs atbalsts laikmetīgās kultūras iniciatīvu atbalstam

Bibliotēkas

- Spēcīgs novada bibliotēku tīkls, kas nodrošina vienlīdzīgu pieeju bibliotēku krājumam, informācijas resursiem un pakalpojumiem

- Novada ierobežotā kapacitāte lielu pasākumu uzņemšanai (ēdināšana, naktsmītnes)
- Darbinieku resursa trūkums, nespēja piesaistīt profesionāļus ierobežotās finansējuma kapacitātes dēļ
- Profesionalitātes nepietiekamība kultūras nozarē
- Plašas izklaides iespējas digitālā vidē negatīvi ietekmē “dzīvās” kultūras patēriņu, iedzīvotāju kopības sajūtu un vēlmi līdzdarboties kultūras procesos
- Tehnoloģiju attīstības temps ir ātrāks par kultūras iestāžu spēju tām pielāgoties
- Būtiski palielinās kultūras iestāžu uzturēšanas un darbības nodrošināšanas izmaksas
- Turpmāka iedzīvotāju skaita samazināšanās dēļ var tikt izskatīts jautājums par kultūras pasākumu skaita samazināšanu, atsevišķu kultūras iestāžu apvienošanu

Kultūras centri

- Kultūras patērētāju prasību un vēlmju pieaugums
- Bagātīgs kultūras un izklaides piedāvājums tuvākajās lielajās pilsētās Latvijā un Igaunijā
- Daļai iedzīvotāju zems ienākumu līmenis, kas samazina iespējas apmeklēt maksas pasākumus
- Bibliotēkas
- Nepietiekams bibliotekāro darbinieku skaits pagastu bibliotēkās (daudzās strādā viens darbinieks)
- Nepieciešamība pagastu bibliotēkās nodrošināt daudzfunkcionālu darbību (bibliotekārs, saimnieciskais darbs, valsts un pašvaldību pakalpojumu sniegšana) var ietekmēt bibliotēkas pamatpakalpojumu kvalitāti viena darbinieka bibliotēkās

Muzeji

- Konkurences pieaugums reģionā un Latvijā
- Salīdzinoši zema sabiedrības interese par vietu un ar tām saistīto notikumu vēsturi
- Pieejamā finansējuma nepietiekamība satura pasniegšanai saistošākā veidā, izmantojot moderno tehnoloģiju iespējas
- Novadpētniecības iniciatīvas
- Ģeopolitisko notikumu ietekmē prasība revidēt un izslēgt no krājumiem daļu uzkrāto materiālu

Novadpētniecības iniciatīvas

- Ģeopolitisko notikumu ietekmē prasība revidēt un izslēgt no krājumiem daļu uzkrāto materiālu

Muižas un pilis

- Vietējo iedzīvotāju/kopienas atbalsta trūkums
- Infrastruktūras tālāka nolietojšanās (ēkas, ceļi, aprīkojums u.tml.)

Kultūrizglītības (profesionālās ievirzes) iestādes

- Demogrāfiskās situācijas pasliktināšanās ietekmē turpina samazināties audzēkņu skaits

Kultūras pieminekļi

- Atsevišķu kultūras pieminekļu izzušana /likvidācija nepietiekama uzturēšanas finansējuma dēļ
- Infrastruktūras fiziskā un morālā novecošanās

- Nacionālo atbalsta programmu esamība ļauj īstenot pasākumus ar plašu iedzīvotāju pārstāvību (Lasīšanas maratons, Skolas soma, Bērnu žūrija u.c.)

- Attālināto pakalpojumu attīstība ļauj paplašināt bibliotekāro pakalpojumu un bibliotēkas norišu pieejamību

Muzeji

- Iespēja piesaistīt ceļotājus
- Iespējas iekļauties starpdisciplināros tīklojumos

Novadpētniecības iniciatīvas

- Sabiedrības, iedzīvotāju intereses pieaugums par savas dzimtas un dzimtās vietas vēsturi
- Pārrobežu novadpētniecības iniciatīvu attīstīšana

Muižas un pilis

- Vietējo un ārvalstu tūristu intereses par novadā esošajiem kultūras objektiem palielināšanās
- Iespēja iegūt ārēju atbalstu muižu un piļu atjaunošanai
- Iespēja pievienoties esošajiem muižu tīklojumiem

Kultūrizglītības (profesionālās ievirzes) iestādes

- Pieaugoša iedzīvotāju interese par mākslas un mūzikas prasmju apguvi, kas rada iespējas veidot un piedāvāt mūzikas izglītības programmas
- Interesentu piesaistīšana no citām novada teritorijām un novadiem

Kultūras pieminekļi

- Iespēja iegūt ārēju atbalstu kultūras pieminekļu vai to daļu sakārtošanai, kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanai
- Kopīgu sadarbības projektu veidošana un iesaistīšanās starptautiskos tīklojumos

Kultūras infrastruktūra

- Efektīva pašvaldības finansējuma plānošana un ieguldīšana infrastruktūrā
- ES fondu finansējums ēku atjaunošanai un remontam, tai skaitā energoefektivitātes paaugstināšanai

Pielikumā ir nosaukti starptautiskie, Eiropas Savienības, Latvijas, Vidzemes reģiona un Valmieras novada pašvaldības attīstības politikas, stratēģijas, attīstības plāni un citi Kultūras attīstības stratēģijas izstrādē izmantotie dokumenti.

Starptautisko organizāciju un to dalībvalstu kopīgi pieņemtie dokumenti

Kultūras jomu reglamentējošie starptautiskie daudzpusējie līgumi (konvencijas), kuriem Latvija ir pievienojusies un kuri ir saistoši kultūrpolitikas plānošanā un ieviešanā, publicēti KM tīmekļvietnes sadaļā Starptautiskā sadarbība <https://www.km.gov.lv/lv/konvencijas>:

- ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi. <https://www.pkc.gov.lv/lv/attistibas-planosana-latvija/ano-ilgtspejigas-attistibas-merki>
- UNESCO Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību. <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/766>
- UNESCO Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu. <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1533>
- UNESCO Konvencija par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu. <https://likumi.lv/ta/id/157644-par-konvenciju-par-kulturas-izpausmju-daudzveidibas-aizsardzibu-un-veicinasanu>
- 2018. gada Davosas deklarācija. https://davosdeclaration2018.ch/media/Davos_Declaration_2018-23.01.2018_lv.pdf

Eiropas Savienības institūciju dokumenti

- Eiropas Komisijas 2018. gada sagatavotais paziņojums „Jauna Eiropas darba kārtība kultūrai”. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0267&from=EN>
- European Agenda for Culture in a Globalising World (COM(2007)242). <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/european-agenda-for-culture-in-a-globalising-world.html>
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions. Promoting cultural and creative sectors for growth and jobs in the EU [https://www.europarl.europa.eu/registre/docs_autres_institutions/commission_europeenne/com/2012/0537/COM_COM\(2012\)0537_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/registre/docs_autres_institutions/commission_europeenne/com/2012/0537/COM_COM(2012)0537_EN.pdf)
- The Communication ‘Towards an integrated approach to cultural heritage for Europe’ (COM (2014)477) reinforces the concept that culture is integrated at different levels. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52014DC0477>
- The European Cultural Platform. <https://www.europeana.eu/en>
- Publications Office of the European Union. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/34529dab-5e34-11e8-ab9c-01aa75ed71a1>

Latvijas vispārējie un saistīto nozaru, jomu politikas plānošanas dokumenti

- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam Latvija 2030. https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Latvija_2030_7.pdf
- Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam. https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/20121220_NAP2020%20apstiprinats%20Saeima_4.pdf
- Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam. <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40477211>

- Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam. <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40490048>
- Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam. <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40492920>
- Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2020.–2027.gadam. <https://likumi.lv/ta/id/322468-par-zinatnes-tehnologijas-attistibas-un-inovacijas-pamatnostadnem-20212027-gadam>
- Izglītības attīstības pamatnostādnes 2020.-2027.gadam. <https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitiba-attistibas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam>
- Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam. <https://likumi.lv/ta/id/321037-par-nacionalas-industrialas-politikas-pamatnostadnem-20212027-gadam>
- Bērnu, jaunatnes un ģimenes pamatnostādnes 2022.-2027. gadam. <https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/pienemtas-bernu-jaunatnes-un-gimenes-attistibas-pamatnostadnes-2022-2027-gadam>

Latvijas kultūras jomas politikas, attīstības plānošanas dokumenti un normatīvie akti

- Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2022.-2027. gadam „Kultūrvalsts” ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka valsts stratēģiskos mērķus, prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus kultūrpolitikas jomā. <https://likumi.lv/ta/id/330444-kulturpolitikas-pamatnostadnes-2021-2027-gadam-kulturvalsts>
- Nemateriālā kultūras mantojuma likums. <https://likumi.lv/ta/id/285526-nemateriala-kulturas-mantojuma-likums>
- Dziesmu un deju svētku likums. <https://likumi.lv/ta/id/111203-dziesmu-un-deju-svetku-likums>
- Plāns darbam ar diasporu 2021.-2023.gadam. <https://likumi.lv/ta/id/320368-par-planu-darbam-ar-diasporu-20212023-gadam>
- Latviešu vēsturisko zemju likums. <https://likumi.lv/ta/id/324253-latviesu-vesturisko-zemju-likums>
- Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. <https://likumi.lv/ta/id/315654-administrativo-teritoriju-un-apdzivoto-vietu-likums>
- Latvijas kultūras kanons. <https://kulturaskanons.lv/>

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumenti

- Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. http://jauna.vidzeme.lv/upload/VIDZEMES_PLANOSANAS_REGIONA_ILGTSPEJIGAS_ATTISTIBAS_STRATEGIJA.pdf
- Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2022 – 2027. http://jauna.vidzeme.lv/upload/attstibas_dokumenti/VPR_AP_2022-2027_2.1.pdf

Valmieras novada attīstības plānošanas un pārvaldības dokumenti

- Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022 – 2038 https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2021/11/Valmiera_IAS_1RED.pdf
- Valmieras novada attīstības programma 2022. – 2028. gadam <https://www.valmierasnovads.lv/attistiba/valmieras-novada-planosanas-dokumenti/>
- Valmieras novada pašvaldības iestādes “Valmieras novada kultūras pārvalde” nolikums (Apstiprināts ar Valmieras novada pašvaldības domes 19.08.2021. lēmumu Nr.191 (ārkārtas sēdes protokols Nr.8, 5.§)) <https://www.valmierasnovads.lv/pasvaldiba/par-pasvaldibu/kontakti/kulturas-parvalde/>
- Konceptuālais ziņojums “Par priekšlikumiem Valmieras novada pašvaldības kultūras iestāžu darbībai”, 2023. gads
- Valmieras novada pašvaldības domes lēmums “Par noteikumu “Par Valmieras novada pašvaldības amatiermākslas kolektīviem” apstiprināšanu (Valmieras novada pašvaldības domes 27.10.2022. lēmums Nr.641 (protokols Nr.20, 12.§))
- Valmieras novada tūrisma attīstības stratēģija 2024.-2028. gadam <https://www.valmierasnovads.lv/dokumenti/valmieras-novada-turisma-attistibas-strategija-2024-2028-gadam/>

Citi dokumenti un materiāli

- Valmieras novada pieteikums Eiropas kultūras galvaspilsētas konkursam, 1.kārtas pieteikums 2021. gadā, 2.kārtas pieteikums 2022. gadā <https://www.valmierasnovads.lv/novads/kultura/dinamiska-pilseta/>
- Pētījums par kultūras infrastruktūras un pakalpojumu piekļūstamību Latvijā <https://www.km.gov.lv/lv/media/42051/download?attachment>
- Piekļūstamības vadlīnijas kultūras organizācijām un pasākumu rīkotājiem <https://www.km.gov.lv/lv/media/42060/download?attachment>
- Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes vispārīgie administratīvie akti – norādījumi par visiem pašvaldībai piederošajiem valsts aizsargājamiem valsts un reģiona nozīmes kultūras pieminekļiem informācijas sistēmā “Mantojums” <https://mantojums.lv/cultural-objects/>
- Projekts “Place-based innovation of cultural and creative industries in non-urban areas/ IN CITY” (GA Project 101061747) Deliverable 3.1 “Local mapping processes and findings”, WP3 – Place-based planning: Assessing needs, monitoring, supporting and benchmarking of CCIs” (creative and cultural industries). <https://insituculture.eu/>

Jēdziens, saīsinājums	Skaidrojums
Amatniecība	Latvijas Republikas likuma "Par amatniecību" (no 11.03.1993.) izpratnē – ikvienas personas profesionāla darbība, pieņemot pasūtījumus vai izpildot darbus amatos, kuru sarakstu apstiprina Ministru kabinets. Latvijā amatizglītību var iegūt amatniecības (zeļļu) skolās, amatniecības vidusskolās, amatniecības meistarību skolās, amatniecības augstskolās un īpašos centros, kā arī organizējot speciālas mācības kādā amata nozarē
Amatnieks	Cilvēks, kurš ir apguvis kādu amatu un nodarbojas ar to
AP	Valmieras novada pašvaldības Attīstības pārvalde
VB	Valmieras bibliotēka
Draudze	Baznīcu organizatoriskā pamatvienība
EIFL	Elektroniskā informācija bibliotēkām (Electronic Information for Libraries)
ES	Eiropas Savienība
FILB	Valmieras novada publiskās bibliotēkas, izņemot Valmieras bibliotēku
IP	Valmieras novada pašvaldības Izglītības pārvalde
KC	Valmieras Kultūras centrs
KIIE	Valmieras novadā darbojošās kultūrizglītības iestādes
KM	Latvijas Republikas Kultūras ministrija
KNVO	Nevalstiskās jeb pilsoniskās sabiedrības kultūras organizācijas
Kopiena	Cilvēku grupa ar atšķirīgām īpašībām, bet kopīgām sociālām vai kultūras saitēm. Kopienas raksturo šādas iezīmes: teritorija, ciešas un neformālas attiecības, indivīda un kopienas abpusēja piesaiste, kopīgas vērtības un uzskati, organizēta mijiedarbība, spēcīga grupas izjūta, kultūras līdzība
KP vai Pārvalde	Valmieras novada pašvaldības Kultūras pārvalde
Kultūrainava	Kultūras objekti, kas ir cilvēka un dabas kopīgi radīti
Kultūras auditorija	Teritorijas iedzīvotāji, kuri vismaz vienreiz gadā ir apmeklējuši kādu kultūras pasākumu: teātri, koncertu, operu, dejas izrādi, filmu, festivālu u.c. Kultūras auditorijas raksturošanai tiek izmantoti daudzi termini: skatītāji, apmeklētāji, dalībnieki, klienti, patērētāji, kultūras un radošā produkta pircēji un lietotāji u.tml.
Kultūras mantojums	Dzīvesveida izpausme, ko izstrādājusi kopiena un ko nodod no paaudzes paaudzē, ieskaitot paražas, praksi, vietas, priekšmetus, mākslinieciskās izpausmes un vērtības. Kultūras mantojums var aptvert gan materiālas, gan nemateriālas vērtības
Kultūras pieminekļi	Valsts tiesiskajā sistēmā noteiktā kārtībā reģistrēta kultūrvēsturiskā mantojuma daļa – kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisku notikumu un ievērojamu personu darbības vietas), ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst valsts, kā arī starptautiskām interesēm

Kultūrizglītība	Pasākumu kopums, lai nodrošinātu bērnu, jauniešu un pieaugušo izglītošanos kultūras jomā, viņu radošo spēju attīstīšanu gan mācību iestādēs, gan ārpus tām, kā arī sagatavotu kultūras darba speciālistus un nodrošinātu viņu profesionālo izaugsmi
Kultūrvide	Uzskatu, prakses, paradumu un izturēšanās kopums, kas ir atzīts par kopīgu visiem, kuri dzīvo noteiktā populācijā. Kultūrvide nosaka katra cilvēka attīstību, ietekmējot valdošo jeb dominējošo ideoloģiju kopumu un personības
Laikmetīgā māksla	20. gadsimta otrajā pusē radīta mākslas forma, kas ietver dažādas mākslas formas un izteiksmes veidus, kas var atšķirties atkarībā no mākslinieka un viņa izvēlētas mākslas formas un vēstījuma. Tā izpaužas kā reakcija uz mūsdienu sabiedrības, politikas, tehnoloģiju un kultūras jautājumiem
LMA	Latvijas Mākslas akadēmija
LV	Latvijas Republika
Materiālais kultūras mantojums	Pieminekļi (arhitektūra, monumentālās skulptūras un glezniecības darbi, arheoloģiski elementi vai struktūras, uzraksti, alas vai elementu grupas), kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no vēstures, mākslas vai zinātnes viedokļa; ansambļi – atsevišķu vai apvienotu ēku grupas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no vēstures, mākslas vai zinātnes viedokļa; ievērojamas vietas – cilvēka radītas vai cilvēka un dabas kopīgi radītas, kā arī teritorijas, kas ietver arheoloģiski ievērojamas vietas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no vēstures, estētikas, etnoloģijas vai antropoloģijas viedokļa
MK	Latvijas Republikas Ministru kabinets
Mūžizglītība	Izglītības process cilvēka dzīves garumā, kas balstās uz mainīgām vajadzībām iegūt zināšanas, prasmes, pieredzi, lai paaugstinātu vai mainītu savu kvalifikāciju atbilstoši darba tirgus prasībām, savām interesēm un vajadzībām
MT	Novadā atrodošos muižu tīklojums
Nacionālā kultūra	Kultūras iezīmes, kas saista vienas valsts iedzīvotājus
Nemateriālais kultūras mantojums	Paražas, spēles un mutvārdu izpausmes formas, zināšanas un prasmes, kā arī ar tām saistīti instrumenti, priekšmeti, artefakti un kultūrtelpa, ko valstis, kopienas, grupas atzīst par sava kultūras mantojuma daļu. Tas tiek nodots no paaudzes paaudzē, un tas veido identitātes un pēctecības izjūtu, tādējādi veicinot cieņu pret kultūras daudzveidību un cilvēka radošo darbību
NKC	Valmieras novada apvienību teritorijās atrodošies kultūras centri
NOVPE	Novadpētniecības entuziasti
NVO	Nevalstiskā jeb pilsoniskās sabiedrības organizācija
Populārā kultūra	Kultūras artefakti vai mediju saturs, kas izveidots plašai auditorijai
Profesionālās ievirzes izglītība	Izglītība, kas nodrošina profesionālo zināšanu un prasmju apguvi izvēlētajā mākslu, mūzikas vai deju jomā
Radošās industrijas	Radošās industrijas rada, attīsta, ražo, izmanto, izrāda, izplata, saglabā produktus, kam piemīt ekonomiska, kultūras un/vai izklaides vērtība. Kultūras un radošās industrijas ietver šādas nozares: arhitektūru, dizainu, kino, izpildītājmākslu, vizuālo mākslu, mūziku, izdevējdarbību, televīziju, radio un interaktīvos medijus, reklāmu, datorspēles un interaktīvās programmatūras, kultūras mantojumu, kultūras izglītību, atpūtu, izklaidi un citas kultūras darbības.
Saimniekošanas kultūra	Prasmes un spējas organizēt, vadīt darbības, pasākumus, kas nodrošina novada attīstību, sniedz labumu sabiedrībai esošajā laikposmā, vienlaikus nodrošinot esošo un jaunradīto kultūras vērtību saglabāšanu un nodošanu nākamajām paaudzēm

Stratēģija	Valmieras novada Kultūras attīstības stratēģija 2024.-2030. gadam
Tautas māksla	Vēsturiski veidojies termins, kas apzīmē individu un dažādu interešu, sociālo un etnisko grupu līdzdalību nacionālās kultūras procesu veidošanā ar mērķi izzināt, uzturēt un saglabāt esošās un radīt jaunas kultūras vērtības. Mūsdienās tautas māksla veidojas amatiermākslas kustības, tautas tradīciju un profesionālās mākslas mijiedarbībā
Tālākizglītība	Iepriekš iegūtās izglītības turpināšana un profesionālās meistarības pilnveidošana atbilstoši konkrētās profesijas prasībām
TP	Valmieras novada Tūrisma pārvalde
VAA	Valmieras Attīstības aģentūra
VB	Valmieras bibliotēka
VDT	Valmieras Drāmas teātris
ViA	Vidzemes Augstskola
VIIS	Valsts izglītības informācijas sistēma
VKKF	Valsts Kultūrkapitāla fonds
VM	Valmieras muzejs
VNM	Valmieras novadā atrodošies muzeji
VNP	Valmieras novada pašvaldība
ZUSAN	Valmieras novada pašvaldības Zīmolvedības un sabiedrisko attiecību nodaļa